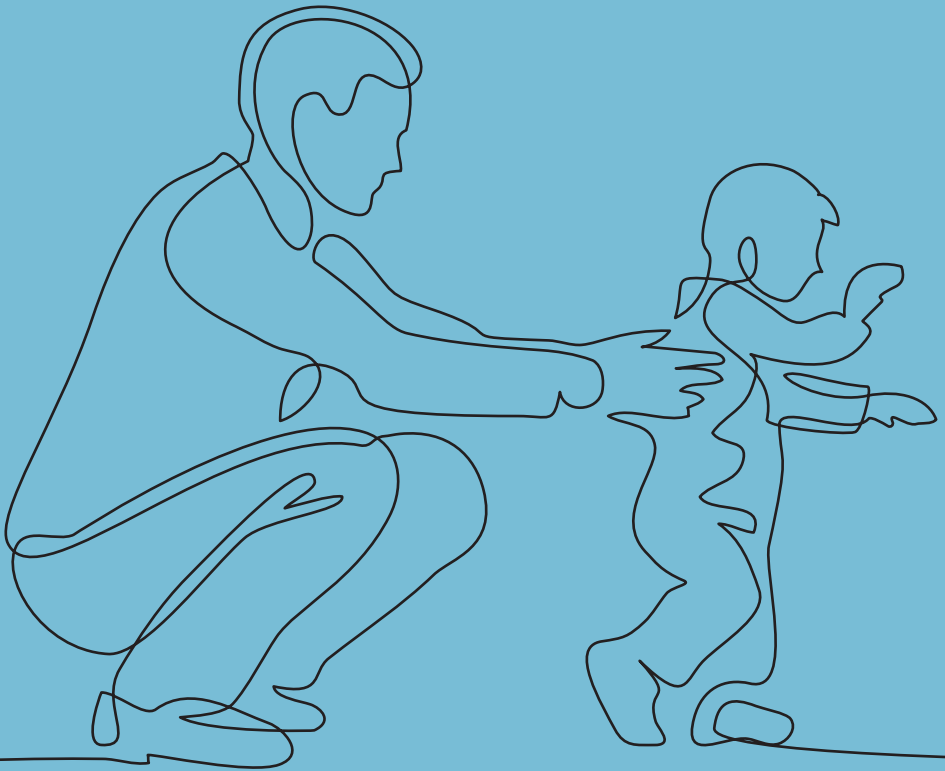

Υποστηρίζοντας το ίντερσεξ παιδί σας

Δημιουργήθηκε από τις IGLYO, OII Europe & EPA

Περιεχόμενα

- 2 Εισαγωγή: Τι είναι intersex;
- 4 Συμβουλές για γονείς
- 6 Συχνές ερωτήσεις
- 14 Λήψη αποφάσεων σχετικά με τις ιατρικές παρεμβάσεις
- 18 Μιλώντας στο παιδί σας για το τι σημαίνει να είσαι ίντερσεξ
- 22 Μιλώντας στους άλλους για το γεγονός ότι το παιδί σας είναι ίντερσεξ
- 24 Ερωτήσεις που μπορεί να κάνουν οι άλλοι
- 26 Μιλώντας σε εκπαιδευτικούς, γιατρούς και άλλους επαγγελματίες για το γεγονός ότι το παιδί σας είναι ίντερσεξ
- 30 Γλωσσάρι
- 34 Χρήσιμοι σύνδεσμοι και πηγές
- 36 IGLYO, OII Europe & EPA

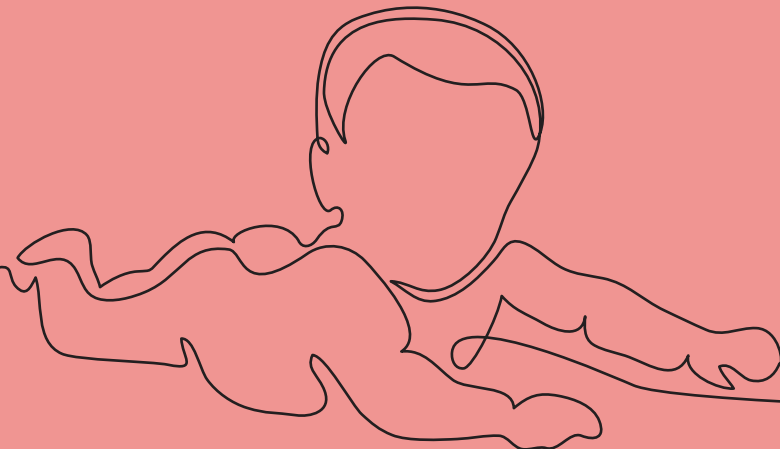
Εισαγωγή

Τι είναι intersex;

Είναι αγόρι ή κορίτσι; Αυτή την ερώτηση κάνουν σε όλο τον κόσμο όταν γεννιέται ένα παιδί. Πολλοί γονείς θα απαντήσουν σε αυτό το ερώτημα χωρίς πολλή σκέψη. Αλλά για ένα σημαντικό αριθμό η απάντηση θα είναι πιο περίπλοκη.

Intersex είναι ένας όρος ομπρέλα που χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα ευρύ φάσμα φυσικών σωματικών παραλλαγών. Τα ίντερσεξ (ή διαφυλικά) άτομα γεννιούνται με χαρακτηριστικά φύλου (για τους ορισμούς, βλέπε Γλωσσάρι, σελ. 30) που είναι είτε θηλυκά και αρσενικά ταυτόχρονα, είτε όχι απόλυτα θηλυκά ή αρσενικά, είτε ούτε θηλυκά ούτε αρσενικά. Τα χαρακτηριστικά του φύλου των ίντερσεξ ανθρώπων και τα σώματά τους είναι υγιείς παραλλαγές του ανθρώπινου φύλου.

Σε μερικούς διαφυλικούς ανθρώπους το ίντερσεξ σώμα τους γίνεται εμφανές κατά τη γέννηση, σε μερικούς κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας τους και σε άλλους το σώμα τους αποκαλύπτεται ότι είναι ίντερσεξ κατά τη διάρκεια της εφηβείας ή ακόμα και της ενήλικης ζωής τους. Για μερικούς, οι παραλλαγές αυτές θα είναι τόσο μικρές που μπορεί να μη συνειδητοποιήσουν ποτέ ότι είναι ίντερσεξ.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους μπορεί να εμφανιστούν παραλλαγές των χαρακτηριστικών φύλου. Ένα παιδί μπορεί να γεννηθεί με μεγαλύτερη κλειτορίδα ή με μικρότερο ή διαφορετικά σχηματισμένο πέος. Μερικές φορές ένα παιδί γεννιέται μοιάζοντας τυπικά θηλυκό αλλά ανακαλύπτεται ότι έχει εσωτερικούς όρχεις και μερικές φορές ένα παιδί με τυπικά αρσενική εμφάνιση βρίσκεται να έχει μήτρα ή ωοθήκες. Σε ορισμένες περιπτώσεις ένα κορίτσι δεν θα αρχίσει να έχει εμμηνόρροια ή ένα αγόρι θα αρχίσει να έχει εμμηνόρροια. Άλλα παιδιά μπορεί να έχουν διαφορετικό ορμονικό προφίλ από το αναμενόμενο για ένα «κορίτσι» ή ένα «αγόρι».

Αυτού του είδους οι ποικιλομορφίες είναι φυσικές και πιο συνηθισμένες από ό,τι νομίζετε. Εκτιμάται ότι τουλάχιστον 1 στους 200 ανθρώπους είναι διαφυλικό (ίντερσεξ) και ορισμένες πηγές αναφέρουν ότι έως και το 1,7% των ανθρώπων εμφανίζουν κάποιες παραλλαγές στα χαρακτηριστικά φύλου τους.

Τα χαρακτηριστικά φύλου διακρίνονται σε πρωτογενή χαρακτηριστικά φύλου και σε δευτερογενή χαρακτηριστικά φύλου.

Πρωτογενή είναι όλα τα χαρακτηριστικά φύλου που είναι παρόντα κατά τη γέννηση. Αυτά περιλαμβάνουν τα χρωμοσώματα του ατόμου, τα γεννητικά του όργανα, το αναπαραγωγικό του σύστημα, τις γονάδες, την παραγωγή ορμονών και την ευαισθησία του σε αυτές τις ορμόνες.

Τα δευτερογενή χαρακτηριστικά φύλου είναι όλα τα χαρακτηριστικά φύλου που εμφανίζονται κατά την εφηβεία και περιλαμβάνουν την ανάπτυξη του στήθους, την ανάπτυξη τριχοφυΐας, την εμμηνόρροια, το μήλο του Αδάμ, το ανάστημα, τη μυϊκή μάζα και την κατανομή του λίπους.

Αυτός ο οδηγός δημιουργήθηκε από τις IGLYO, OII Europe και EPA. Στόχος του είναι η εισαγωγή στο θέμα, η παροχή συμβουλών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα υποστηρίξετε καλύτερα το ίντερσεξ παιδί σας και το πού θα βρείτε περισσότερες πληροφορίες.

Συμβουλές για γονείς

Η ανακάλυψη ότι το παιδί σας είναι ίντερσεξ μπορεί να σας αιφνιδιάσει. Πολλά μπορεί να αισθανθείτε και να σκεφτείτε ως αποτέλεσμα αυτής της είδησης.

Ίσως απλά να αισθάνεστε την απόλυτη χαρά για τη γέννηση του παιδιού σας, ή ίσως να αρχίσετε να ανησυχείτε για την ευημερία του κατά την παιδική ή την εφηβική ηλικία του. Μπορεί να σας πουν ότι το παιδί σας δεν είναι υγιές. Όπως και τα αρσενικά και θηλυκά παιδιά και έφηβοι, τα ίντερσεξ παιδιά και έφηβοι ενδέχεται να αντιμετωπίσουν προβλήματα υγείας, αλλά αυτό δεν καθορίζει το ποια είναι. Είναι, πρώτα απ' όλα, το παιδί σας, που θα χρειάζεται την αγάπη και την προσοχή σας, θα γελά μαζί σας και θα σας θυμώνει μερικές φορές. Καθώς μεγαλώνει θα κάνει τις δικές του επιλογές στη ζωή ως αυτό που είναι: άλλη μια απόδειξη της ποικιλομορφίας της φύσης.

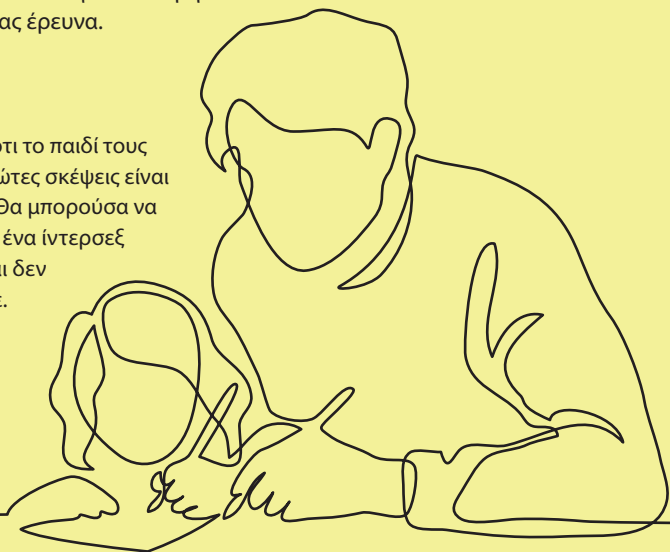
Εδώ θα βρείτε κάποιες συμβουλές που θα σας βοηθήσουν να κατανοήσετε τα νέα δεδομένα και θα σας προετοιμάσουν για την παροχή της υποστήριξης που, όπως και κάθε άλλο παιδί, θα χρειαστεί το παιδί σας.

Δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα με το παιδί σας

Όσον αφορά τη συντριπτική πλειονότητα των ίντερσεξ ανθρώπων, δεν υπάρχει κανένα σωματικό πρόβλημα και δεν υπάρχει ανάγκη για καμία ιατρική παρέμβαση. Εάν ο γιατρός σας σας πει ότι είναι απαραίτητη η ιατρική φροντίδα ρωτήστε για τις επιπτώσεις και τους κινδύνους στην υγεία τόσο στην περίπτωση της παρέμβασης όσο και στην περίπτωση της μη παρέμβασης. Στη συνέχεια, πάρτε το χρόνο σας ώστε να αποφασίσετε πλήρως ενημερωμένοι. Να παίρνετε πάντα και μια δεύτερη γνώμη και να κάνετε τη δική σας έρευνα.

Δεν φταίτε εσείς

Όταν οι γονείς ανακαλύπτουν ότι το παιδί τους διαφέρει σε κάτι μια από τις πρώτες σκέψεις είναι συχνά: «Έκανα κάτι λάθος;» ή «Θα μπορούσα να το είχα αποτρέψει;» Το να έχετε ένα ίντερσεξ παιδί είναι απολύτως φυσικό και δεν οφείλεται σε τίποτα που κάνατε. Δεν υπάρχει κανένας λόγος να ντρέπεστε.

Είναι φυσικό να νιώσετε σύγχυση ή αναστάτωση

Όταν έχουμε ορισμένες προσδοκίες, ειδικά γύρω από κάτι τόσο σημαντικό όσο η απόκτηση ενός μωρού, είναι κατανοητό να έχουμε πολλά διαφορετικά συναισθήματα όταν συμβαίνει κάτι απροσδόκητο. Ανακαλύπτοντας ότι το παιδί σας είναι διαφυλικό μπορεί να νιώσετε φόβο, θυμό, αναστάτωση, ανησυχία, ντροπή, ενοχή ή ένα συνδυασμό από κάποια ή από όλα τα παραπάνω. Πολλά από αυτά τα συναισθήματα προκαλούνται από το άγνωστο και θα υποχωρήσουν όσο θα μαθαίνετε περισσότερα για την ίντερσεξ κατάσταση και όσο θα μιλάτε με άλλους ανθρώπους για αυτήν. Προσπαθήστε να μην καταπιέσετε τα συναισθήματά σας, ακόμα κι αν είναι δύσκολα. Βρείτε άτομα με τα οποία μπορείτε να μιλήσετε και μπορούν να σας προσφέρουν την υποστήριξη που χρειάζεστε. Ρωτήστε στο νοσοκομείο ή τον οικογενειακό γιατρό σας για τις επιλογές ψυχολογικής υποστήριξης. Αναζητήστε τις οργανώσεις που θα σας παρέχουν περισσότερες πληροφορίες και συμβουλές. Μιλήστε με την οικογένεια ή τους φίλους σας αν είναι δυνατόν. Πρέπει να προσέχετε τον εαυτό σας, αλλιώς δεν θα είστε σε καλή κατάσταση ώστε να φροντίσετε το παιδί σας.

Δεν είστε μόνοι

Είναι εύκολο να νιώσετε σαν να είστε το μόνο άτομο στον κόσμο που το περνά αυτό και πως κανείς άλλος δεν θα καταλάβει. Η αλήθεια είναι ότι υπάρχουν πλέον όλο και περισσότερες ίντερσεξ οργανώσεις, που μπορούν να σας δώσουν πληροφορίες, να σας συστήσουν ομάδες αμοιβαίας υποστήριξης (με φυσική επικοινωνία ή διαδικτυακά) και να σας φέρουν σε επαφή με ίντερσεξ συμβούλους, καθώς και με άλλους γονείς ίντερσεξ παιδιών. Εάν μιλήσετε με άλλους ανθρώπους που μεγαλώνουν διαφυλικά παιδιά θα βρείτε πληροφορίες, συμβουλές και υποστήριξη. Το να μιλήσετε σε άλλους είναι ένα σημαντικό βήμα στο «coming out» σας ως γονέα ίντερσεξ παιδιού. Μην αισθάνεστε σαν να είναι ένα μυστικό που πρέπει να κρατήσετε, καθώς αυτό δεν είναι καλό ούτε για σας ούτε για το παιδί σας. Εάν ζείτε σε μια χώρα όπου αισθάνεστε ότι το να μιλήσετε ανοιχτά δεν θα είναι ασφαλές για εσάς και το παιδί σας σας ενθαρρύνουμε να επικοινωνήσετε με την OII Europe, που μπορεί να σας βοηθήσει να εντοπίσετε γονείς που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση και με τους οποίους μπορείτε να μιλήσετε.

Δεν χρειάζεται να γνωρίζετε όλες τις απαντήσεις

Με την πάροδο του χρόνου, καθώς θα μιλάτε στο παιδί σας και στους άλλους γύρω σας, θα αντιμετωπίσετε πολλά ερωτήματα. Αυτό μπορεί να σας προκαλεί άγχος και να σας δημιουργήσει μια αίσθηση ότι πρέπει να γίνετε εμπειρογνώμονας στο θέμα εν μία νυκτί. Είναι εντάξει να μη γνωρίζετε όλες τις απαντήσεις κατευθείαν. Ταυτόχρονα, μην αποφεύγετε το θέμα. Όσο περισσότερο μαθαίνετε για αυτό και το συζητάτε με άλλους τόσο περισσότερο θα είστε σε θέση να υποστηρίξετε το παιδί σας όταν και αυτό θα αρχίσει να κάνει ερωτήσεις.

Συχνές Ερωτήσεις

Πώς θα μάθω αν το παιδί μου είναι ίντερσεξ;

Μπορεί να το ανακαλύψετε κατά τη γέννηση του παιδιού σας, κατά την ενήβωση ή κατά τη διάρκεια της εφηβείας. Μπορεί να το ανακαλύψετε με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τη συγκεκριμένη παραλλαγή. Μερικές φορές ένα παιδί είναι εμφανώς ίντερσεξ από τη γέννησή του. Αυτό όμως δεν συμβαίνει πάντα και το παιδί σας μπορεί να ανακαλυφθεί ότι είναι ίντερσεξ μετά τη γέννηση ή αργότερα στη ζωή του με διάφορα μέσα, όπως:

- Αιματολογικές εξετάσεις λίγο μετά τη γέννηση
- Ιατρικές εξετάσεις ρουτίνας, όπως υπερηχογραφήματα στην κοιλιακή χώρα του παιδιού
- Επεμβάσεις ρουτίνας στην παιδική ηλικία, όπως αποκατάσταση κήλης ή αφαίρεση σκωληκοειδίτιδας
- Η εφηβεία του παιδιού μπορεί να είναι διαφορετική από εκείνη των συνομηλίκων του
- Περιστασιακά ένας γονέας το γνωρίζει ήδη από την εγκυμοσύνη λόγω προγεννητικού ελέγχου
- Οι άνθρωποι ανακαλύπτουν ότι είναι ίντερσεξ σε κάθε ηλικία

Το παιδί μου είναι ίντερσεξ. Τώρα τι;

Ποικιλομορφίες εμφανίζονται παντού στη φύση. Το να είναι ένας άνθρωπος ίντερσεξ είναι μία από αυτές και δεν είναι κάτι που πρέπει να φοβάστε. Ένα από τα πιο σημαντικά πράγματα είναι να είστε ανοιχτοί απέναντι στο παιδί σας (με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία του) και να ακούσετε τι σας λέει το παιδί σας για τις ανάγκες του. Θα υπάρξουν ορισμένες προκλήσεις στο δρόμο, φυσικά. Μία από αυτές είναι ότι οι περισσότεροι άνθρωποι ακόμα δεν γνωρίζουν πολλά για την ύπαρξη ίντερσεξ ανθρώπων, έτσι ίσως χρειαστεί να βρείτε τρόπους για να εισαγάγετε το θέμα και να εκπαιδεύσετε τον κόσμο για τις συγκεκριμένες ανάγκες και την κατάσταση του παιδιού σας.

Για παράδειγμα, να προσφέρετε στήριξη/ συμβουλές στο προσωπικό του σχολείου ώστε να αποτρέψουν τα πειράγματα προς το παιδί σας στον παιδικό σταθμό ή στο σχολείο.

Οι γονείς που είναι ανοιχτοί ως προς το ίντερσεξ παιδί τους αναφέρουν ότι ως επί το πλείστον οι άνθρωποι στους οποίους ανοίγονται ενδιαφέρονται να μάθουν περισσότερα και είναι πρόθυμοι να στηρίξουν το παιδί. Ως γονείς, εσείς ουσιαστικά δίνετε τον τόνο για το πώς θα αντιμετωπίσουν το παιδί σας οι άλλοι. Εσείς (και ο σύντροφός σας) μπορεί να χρειαστείτε κάποιο χρόνο για να συνηθίσετε στην ιδέα και να μάθετε τι σημαίνει να έχετε ένα ίντερσεξ παιδί. Δώστε αυτόν τον χρόνο στον εαυτό σας. Στη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, μπορεί να σας ζητηθεί να πάρετε κάποιες δύσκολες αποφάσεις, όπως να δώσετε τη συγκατάθεσή σας για μη αναστρέψιμες χειρουργικές επεμβάσεις ή άλλες ιατρικές διαδικασίες, αλλά θυμηθείτε ότι, εκτός εάν το παιδί σας χρειάζεται επείγοντως ιατρική φροντίδα (κάτι που σπάνια ισχύει), θα πρέπει να συμβουλευτείτε περισσότερες από μία πηγές και να πάρετε τον χρόνο σας πριν καταλήξετε σε οποιαδήποτε συγκεκριμένη απόφαση.

Πρέπει να συγκατατεθώ σε χειρουργική επέμβαση πριν εγγραψώ το παιδί μου ως αρσενικό ή θηλυκό;

Πριν, όταν ή αφού καταχωρίσετε το φύλο του παιδιού σας, μπορεί επαγγελματίες του ιατρικού κλάδου, άτομα της οικογένειάς σας ή φίλοι σας να σας συμβουλευθούν να συναινέσετε σε ιατρική αγωγή που θα αλλάξει το σώμα του παιδιού σας προς μια πιο θηλυκή ή πιο αρσενική εμφάνιση. Αυτές, ωστόσο, οι «κανονικοποιητικές» χειρουργικές επεμβάσεις μπορεί να είναι εξαιρετικά τραυματικές για τους εμπλεκόμενους και συχνά οδηγούν σε συνεχιζόμενα ιατρικά προβλήματα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Κάποια συνήθη επιχειρήματα υπέρ τέτοιου είδους παρεμβάσεων είναι:

- Η άρνηση της επέμβασης θα αυξήσει τον κίνδυνο καρκίνου
- Είναι καλύτερο οι εγχειρήσεις να γίνονται σε πολύ νεαρή ηλικία, έτσι ώστε το παιδί να μη θυμάται τις επεμβάσεις
- Η πρώιμη επέμβαση είναι λιγότερο επικίνδυνη/πιο επιτυχημένη
- Οι παρεμβάσεις θα μειώσουν τις κοινωνικές πιέσεις και θα βοηθήσουν το παιδί να «ενσωματωθεί κοινωνικά» καλύτερα

Πριν συναινέσετε σε οποιαδήποτε χειρουργική ή ιατρική επέμβαση, είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι δεν υπάρχουν επί του παρόντος επιστημονικά δεδομένα που να υποστηρίζουν αυτά τα επιχειρήματα. Αυτό σημαίνει ότι κανείς δεν έχει πραγματοποιήσει έρευνα που να αποδεικνύει ότι τέτοιες χειρουργικές επεμβάσεις είχαν θετικό αντίκτυπο στα παιδιά και τους νέους που υποβλήθηκαν σε αυτές σε σχέση με τα άτομα που δεν υποβλήθηκαν σε τέτοιες επεμβάσεις.

Αναρωτηθείτε: θα επιθυμούσατε να είχαν πάρει οι γονείς σας μια απόφαση για το σώμα σας που να είναι μη αναστρέψιμη, που θα μπορούσε να έχει αποτραπεί και με την οποία μπορεί να μη συμφωνείτε ως ενήλικοι ή μήπως θα προτιμούσατε να την είχαν καθυστερήσει, να είχαν αναζητήσει βοήθεια και να σας είχαν επιτρέψει να μεγαλώσετε πρώτα και να πάρετε τον χρόνο σας για να καταλάβετε πώς νιώθετε για το σώμα σας;

Το νεογέννητό μου είναι ίντερσεξ. Τι είναι πιθανό να συμβεί στο νοσοκομείο;

Αν ανακαλυφθεί ότι το παιδί σας είναι ίντερσεξ με τη γέννηση η μεταγεννητική εμπειρία σας είναι πιθανό να είναι διαφορετική από αυτή των περισσότερων γονιών:

- Το παιδί σας ενδέχεται να απομακρυνθεί από εσάς άμεσα ή σύντομα μετά τη γέννηση για ποικίλα χρονικά διαστήματα. Να ρωτάτε πάντα πού πάνε το παιδί σας, γιατί το απομακρύνουν και τότε θα σας το επιστρέψουν. Ζητήστε να πάτε μαζί τους, ει δυνατόν.
- Αντί για ελέγχους ρουτίνας από γιατρούς και αλληλεπιδράσεις με νοσηλεύτριες ή μαίες, πιθανόν να συναντήσετε κάποιους ειδικούς. Αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν για παράδειγμα παιδοενδοκρινολόγο, παιδοχειρουργό ή γιατρούς άλλους ειδικοτήτων. Μπορεί να τους συναντήσετε έναν έναν ή ως ομάδα. Θα υπάρχουν επίσης παρόντες νοσηλευτές και άλλα άτομα του προσωπικού του μαιευτηρίου.
- Είναι πιθανό να δεχτείτε πολλές νέες πληροφορίες που θα είναι δύσκολες να κατανοήσετε ή να σας ζητηθεί να επιτρέψετε να γίνουν στο παιδί σας διάφορες εξετάσεις και έλεγχοι. Πολλές από τις πληροφορίες που θα σας δοθούν θα είναι σε πολύπλοκη ιατρική ορολογία. Εάν υπάρχει κάτι που δεν καταλαβαίνετε ζητήστε πιο ξεκάθαρες εξηγήσεις και ρωτήστε εάν είναι απαραίτητες οι εξετάσεις προτού συναινέσετε.
- Η ιατρική ομάδα στο νοσοκομείο σας μπορεί να προτείνει μια ποικιλία από ιατρικές αγωγές, χειρουργικές και άλλες. Αυτές περιλαμβάνουν γοναδοεκτομές (αφαίρεση ωθηκικού ή ορχικού ιστού) και διάφορες χειρουργικές επεμβάσεις στα γεννητικά όργανα. Αναβάλετε όλες τις χειρουργικές επεμβάσεις που δεν είναι σωτήριες για τη ζωή του παιδιού και αναζητήστε και άλλες γνώμες.

Πολλές πειραματικές θεραπείες γίνονται σε διαφορετικά νοσοκομεία. Για ορισμένες από αυτές έχει ήδη διαπιστωθεί ότι έχουν ανησυχητικές μακροπρόθεσμες παρενέργειες στην ψυχική υγεία και τη γνωστική λειτουργία. Αυτές περιλαμβάνουν την προγεννητική χορήγηση φαρμάκων, όπως επίσης και τον ορμονικό χειρισμό των μικρών παιδιών μέσω ορμονοθεραπειών που χορηγούνται ενέσιμα ή σε μορφή τζελ.

- Εάν το μωρό σας έχει απομακρυνθεί από σας για κάποιο λόγο ζητήστε να σας το επιστρέψουν αμέσως.
- Ζητήστε οι όποιες εξετάσεις να γίνονται υπό την παρουσία σας και ρωτήστε γιατί γίνεται κάθε εξέταση πριν δώσετε τη συγκατάθεσή σας. (Εάν για κάποιο λόγο χρειάζεται να γίνει εξέταση αίματος θα είναι πολύ πιο εύκολο για το μωρό σας να γίνει αυτό με εσάς παρούσες/όντες, ώστε να το παρηγορήσετε και να το καθησυχάσετε).
- Εάν είναι δυνατόν, καλέστε κοντά σας ένα αγαπημένο ή έμπιστό σας πρόσωπο και ζητήστε του να συμμετέχει στις συζητήσεις. Αυτή είναι μια επίπονη περίοδος για όλους τους νέους γονείς και εσείς θα έχετε να παρακολουθείτε περισσότερα από ό,τι οι περισσότεροι. Μπορεί να φανεί πολύ ωφέλιμο να έχετε κάποιον κοντά σας για να κρατάει σημειώσεις και να σας βοηθάει. Ρωτήστε εάν οι συζητήσεις μπορούν να αναβληθούν μέχρι να φτάσει αυτό το πρόσωπο.
- Καταγράψτε ή μαγνητοφωνήστε όσες περισσότερες πληροφορίες μπορείτε. Αν ηχογραφείτε τις συζητήσεις σημαίνει ότι δεν θα χρειάζεται να ανησυχείτε τόσο πολύ για χειρόγραφες σημειώσεις και τα περισσότερα τηλέφωνα σήμερα διαθέτουν ενσωματωμένους καταγραφείς φωνής ή έχουν εφαρμογές ηχογράφησης που μπορείτε να εγκαταστήσετε. Στην περίπτωση που είστε μόνη/ος μετά τη γέννηση του παιδιού σας οι ηχογραφήσεις μπορεί να αποτελέσουν μια πολύτιμη εναλλακτική λύση αν δεν βρεθεί δεύτερο άτομο όταν αργότερα χρειαστεί να ανακαλέσετε τις πληροφορίες.
- Κάνετε ερωτήσεις και ζητήστε εξηγήσεις και διευκρινίσεις. Πάρτε τον χρόνο σας. Δεν μπορείτε να παίρνετε αποφάσεις χωρίς να έχετε κατανοήσει. Μερικές φορές χρειαζόμαστε περισσότερο χρόνο για να κατανοήσουμε νέες έννοιες και ορολογία και έχετε το απόλυτο δικαίωμα να κατανοήσετε τι συμβαίνει.
- Ρωτήστε πότε μπορείτε να πάτε σπίτι. Το περιβάλλον στο σπίτι είναι πολύ καλύτερο από έναν νοσοκομειακό θάλαμο για τη σύνδεσή σας με το νεογέννητό σας. Στις περισσότερες περιπτώσεις, θα πρέπει να είστε σε θέση να πάτε στο σπίτι σε παρόμοιο χρονικό διάστημα με τους άλλους γονείς. Αν για κάποιο λόγο αυτό δεν συμβαίνει ρωτήστε γιατί. Αν ο λόγος είναι ότι αναμένονται αποτελέσματα εξετάσεων, τότε ρωτήστε αν θα μπορούσατε να πάτε σπίτι και να επιστρέψετε για μια επίσκεψη όταν βγουν τα αποτελέσματα. Πιέστε για μια απάντηση ως προς το γιατί δεν μπορείτε να πάτε στο σπίτι.

Οι γιατροί με πιέζουν να πάρω πολύ γρήγορα απόφαση. Τι πρέπει να κάνουμε;

Αμέσως μετά τη γέννηση εσείς (και ο σύντροφός σας) είναι πιθανό να είστε πλημμυρισμένοι από αλληλουσυγκρουόμενα συναισθήματα. Επιπλέον, ο τοκετός καθαυτός προκαλεί σημαντικές αλλαγές στα επίπεδα των ορμονών, επηρεάζοντας το πώς αισθανόμαστε. Και μόνο εξαιτίας αυτών των δύο παραγόντων, δεν είναι η ιδανική στιγμή για σημαντικές αποφάσεις, πόσο μάλλον αποφάσεις που μπορεί να επηρεάσουν σημαντικά το μέλλον του παιδιού σας. Σε μερικές περιπτώσεις, ωστόσο, οι γιατροί θα προτείνουν άμεση αγωγή ή χειρουργική επέμβαση. Σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχει ανάγκη για άμεση θεραπεία, αυτές θα συζητηθούν διεξοδικά στο επόμενο κεφάλαιο. Αν και κάποιες ιατρικές θεραπείες είναι απαραίτητες για την υγεία του παιδιού σας (Βλ. «Λήψη αποφάσεων σε σχέση με τις ιατρικές παρεμβάσεις», σελ.14), η πλειονότητα των θεραπειών δεν τεκμηριώνεται αποκλειστικά στη βάση της ιατρικής αναγκαιότητας, αλλά βασίζεται μάλλον σε κοινωνικούς και αισθητικούς παράγοντες. Σε αυτές περιλαμβάνονται χειρουργικές επεμβάσεις για να αλλάξει η εμφάνιση των εξωτερικών γεννητικών οργάνων του παιδιού επειδή δεν μοιάζουν με τα γεννητικά όργανα των περισσότερων ανθρώπων ή έτσι ώστε το παιδί σας να μπορεί να επιτελέσει μια κοινωνική λειτουργία του φύλου, όπως το να ουρεί όρθιο αν έχει καταγραφεί ως άρρεν. Περιλαμβάνονται επίσης χειρουργικές επεμβάσεις για τη δημιουργία κόλπου σε βρέφη που έχουν καταγραφεί ως θήλεα, έτσι ώστε να μπορούν να εκπληρώσουν συγκεκριμένους κοινωνικούς ρόλους. Αυτές είναι προαιρετικές θεραπείες και το παιδί σας έχει το δικαίωμα να τις επιλέξει για τον εαυτό του όταν θα είναι αρκετά μεγάλο για να λάβει μια τέτοια απόφαση. Μέχρι τότε, αναζητήστε υποστήριξη και προσεγγίστε ίντερσεξ οργανώσεις, διότι ενδέχεται να μπορούν να σας φέρουν σε επαφή με άλλους γονείς με παρόμοιες εμπειρίες. Θυμηθείτε, το παιδί σας είναι ένα αυτόνομο άτομο, που βασίζεται σε εσάς για προστασία, υποστήριξη και πάνω απ' όλα αγάπη. Πλημμυρίστε το παιδί σας με στοργή και απολαύστε τη γνωριμία σας μαζί του.

Ακούω διαφορετικές γνώμες για το τι πρέπει να κάνω με το παιδί μου. Πώς μπορώ να ξέρω τι είναι καλύτερο;

Κάθε κατάσταση είναι διαφορετική. Πρέπει να έχετε πάντα ως προτεραιότητα την ευημερία και την υγεία του παιδιού σας. Επίσης, να μην ξεχνάτε την ευημερία τη δική σας και της οικογένειάς σας. Συζητήστε με έμπειρους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων ίντερσεξ ενήλικων, και εξερευνήστε τι επιλογές έχετε. Να στέκεστε κριτικά απέναντι σε συμβουλές που εστιάζουν μόνο στη σωματική αλλαγή του παιδιού σας. Μην αφήσετε να σας ωθήσουν σε κάποια βιαστική απόφαση. Οι περισσότερες αποφάσεις μπορούν να αναβληθούν έως ότου το παιδί σας είναι αρκετά ώριμο ώστε να συμπεριληφθεί στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Αφιερώστε χρόνο σε έρευνα, απευθυνθείτε σε υπέρμαχους των ίντερσεξ για στήριξη και επικεντρωθείτε στο να γνωρίσετε το υπέροχο, νέο παιδί σας.

Δεν θα ήταν ευκολότερο για όλους αν οι επεμβάσεις γίνουν όσο το παιδί μου είναι ακόμη μωρό;

Ενώ η χειρουργική επέμβαση ή οι άλλες ιατρικές διαδικασίες κατά τη βρεφική ηλικία μπορεί να σας παρουσιαστούν ως η καλύτερη επιλογή, είναι σημαντικό να γνωρίζετε τι μακροπρόθεσμες συνέπειες θα μπορούσαν να επιφέρουν. Πρώτον, είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι οποιαδήποτε χειρουργική επέμβαση με ολική αναισθησία είναι απειλητική για τη ζωή. Ειδικά, αλλά όχι αποκλειστικά, οι χειρουργικές επεμβάσεις που διεξάγονται σε βρέφη και μικρά παιδιά. Δεύτερον, υπάρχει η πιθανότητα το απόλυτα υγιές ίντερσεξ παιδί σας να χάσει τη λειτουργικότητα του εγχειρισμένου μέρους του σώματος, όπως της ουρήθρας του, κατά τη διάρκεια μιας μη αναγκαίας για τη ζωή «κανονικοποιητικής» χειρουργικής επέμβασης. Δεν υπάρχουν ακόμη έρευνες μακράς διάρκειας σχετικά με την πραγματική διατήρηση της καθημερινής και μελλοντικής μελλοντικής ερωτικής λειτουργικότητας των γεννητικών οργάνων που εγχειρίστηκαν σε νεαρή ηλικία. Αντιθέτως, πολλοί διαφυλικόι άνθρωποι που έχουν υποβληθεί σε χειρουργικές επεμβάσεις στην παιδική τους ηλικία έχουν αναφέρει μούδιασμα και πόνο (εξαιτίας του ουλώδους ιστού) και έλλειψη ή περιορισμένη ερωτική αίσθησης ως ενήλικες. Τρίτον, οι ιατρικές επεμβάσεις συχνά οδηγούν στην αναγκαιότητα περαιτέρω επεμβάσεων και μερικές φορές οδηγούν σε ισόβια εξάρτηση από γιατρούς. Επιπλέον, ψυχολογικές έρευνες έχουν δείξει ότι η μνήμη του πόνου είναι ήδη ανεπτυγμένη στα βρέφη και ίντερσεξ άνθρωποι που είχαν υποβληθεί σε επεμβάσεις ως μωρά συχνά αναφέρουν ότι ένιωθαν πως κάτι τους είχαν κάνει, παρόλο που δεν μπορούσαν να το συγκεκριμενοποιήσουν μέχρι πολύ αργότερα. Τέλος, οι κανονικοποιητικές επεμβάσεις δεν μετατρέπουν ένα ίντερσεξ σώμα σε «αρσενικό» ή «θηλυκό» σώμα, απλά αλλάζουν την εμφάνισή του για να το κάνουν να φαίνεται/λειτουργεί ως τέτοιο με διαφορετικούς βαθμούς επιτυχίας.

Εάν αποφασίσουμε να μην επιτρέψουμε καμία ιατρική παρέμβαση ή χειρουργική επέμβαση, θα είναι το σώμα του παιδιού μου πλήρως λειτουργικό;

Πολλοί ίντερσεξ άνθρωποι που δεν υπέστησαν καμία χειρουργική επέμβαση ή ιατρικές παρεμβάσεις έχουν απολύτως υγιή σώματα. Σύμφωνα με τις λίγες μελέτες που υπάρχουν, οι περισσότεροι ίντερσεξ άνθρωποι που έχουν υποβληθεί σε κανονικοποιητικές χειρουργικές επεμβάσεις αντιμετωπίζουν ολόκληρη σειρά από ζητήματα υγείας που σχετίζονται με αυτές τις αγωγές. Εκτός εάν υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι για την υγεία, συνιστάται ανεπιφύλακτα και επιτακτικά να περιμένετε έως ότου το παιδί σας να είναι αρκετά μεγάλο για να εμπλακεί στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Πώς πρέπει να καταχωρίσω το φύλο του παιδιού μου στο πιστοποιητικό γέννησης;

Το γεγονός ότι ζούμε σε μια κοινωνία η οποία, ως επί το πλείστον, εξακολουθεί να μην αναγνωρίζει νομικά την ποικιλομορφία των ανθρωπίνων φύλων θα σας πείσει να καταχωρίσετε το παιδί είτε ως άρρεν είτε ως θήλυ στις περισσότερες χώρες. Διαφορετικές χώρες έχουν διαφορετικούς κανονισμούς σχετικά με το εάν και πότε πρέπει να δηλωθεί κάποιο φύλο στα επίσημα μητρώα και αυτό μπορεί να διαφέρει από μερικές ημέρες έως εβδομάδες ή ακόμη και μήνες. Δεν πρέπει να πιεστείτε να καταχωρίσετε κάποιο φύλο πριν λήξει αυτή η περίοδος. Σε χώρες όπου δίνονται επιλογές μόνο για άρρεν/θήλυ οι ίντερσεξ οργανώσεις συνιστούν οι γονείς να καταχωρούν το φύλο που αισθάνονται ως το πιο κατάλληλο, αλλά να κατανοήσουν ότι καθώς μεγαλώνει το παιδί η καταχώριση αυτή μπορεί να χρειαστεί να αλλάξει ώστε να ταιριάζει με την ταυτότητα φύλου του παιδιού.

Με ποιο φύλο πρέπει να μεγαλώσω το παιδί μου;

Οι ίντερσεξ οργανώσεις συνιστούν να αναθρέψετε το παιδί σας ως αγόρι ή κορίτσι, καθώς, για την ώρα, οι κοινωνίες μας είναι έτσι (δυαδικά) δομημένες. Ταυτόχρονα, πρέπει να έχετε κατά νου ότι το παιδί σας ενδέχεται να αναπτύξει ταυτότητα φύλου που να μην είναι σύμφωνη με το βιολογικό φύλο και την ταυτότητα φύλου που επιλέξατε. Δεν υπάρχει τίποτε κακό σε αυτό -απλά το παιδί σας σας λέει ποιο είναι όταν είναι αρκετά μεγάλο για να εκφράσει την ατομική προσωπικότητά του.

Είναι αναπηρία;

Το να είσαι ίντερσεξ είναι μια μορφή σωματικής ποικιλομορφίας. Η διαφυλικότητα δεν συνιστά ούτε αναπηρία ούτε μακροχρόνιο σωματικό πρόβλημα. Ωστόσο, τα ίντερσεξ άτομα που έχουν υποβληθεί σε χειρουργικές επεμβάσεις και άλλες ιατρικές αγωγές συχνά αποκτούν όντως προβλήματα υγείας λόγω αυτών των αγωγών, τα οποία μπορεί να χαρακτηρίζονται ως αναπηρίες.

Πρέπει να πω στο παιδί μου ότι είναι ίντερσεξ;

Ναι. Τα ίντερσεξ άτομα που είναι πλέον ενήλικα και ανατράφηκαν μέσα στην ντροπή και στη μυστικότητα έχουν μιλήσει πολύ ξεκάθαρα για το πώς αυτές οι εμπειρίες επηρέασαν αρνητικά την προσωπική τους ζωή, την οικογενειακή τους ζωή και τις σχέσεις τους με τον γονιό/τους γονείς ή τον κηδεμόνα/τους κηδεμόνες τους. Από την άλλη πλευρά, οι οικογένειες που καθιέρωσαν μια κουλτούρα ανοιχτής συζήτησης με τα παιδιά τους για τη σωματική τους ποικιλομορφία αναφέρουν πόσο θετικά επηρέασε αυτή η ανοιχτή στάση την οικογενειακή τους ζωή και την αυτοπεποίθησή του παιδιού και του εφήβου τους. Μπορείτε να επιλέξετε εξηγήσεις κατάλληλες ανά ηλικία. Το πιο σημαντικό είναι να δείξετε στο παιδί σας ότι το αγαπάτε ακριβώς όπως είναι.

Πρέπει να το πω σε άλλους;

Η απόφαση να το πείτε σε άλλους είναι προσωπική επιλογή, αλλά πρέπει επίσης να σκεφτείτε πώς θα μπορούσε να επηρεάσει το παιδί σας αργότερα στη ζωή του. Το να το κρατήσετε μυστικό από όλους και να μην το συζητάτε καθόλου, ωστόσο, είναι απίθανο να είναι καλό για εσάς ή το παιδί σας. Όπως με κάθε άλλη προσωπική πληροφορία, σκεφτείτε ποιους εμπιστεύεστε και σε ποιους μπορεί να είναι χρήσιμο να το πείτε. Στην πραγματικότητα, όταν φτάσει το παιδί σας να πάει στον παιδικό σταθμό, στο νηπιαγωγείο ή στο σχολείο θα χρειαστεί να αποκαλύψετε ως ένα βαθμό αυτήν την πληροφορία, προκειμένου να διασφαλίσετε ότι το παιδί σας μπορεί να είναι ανοικτό στους άλλους ως ίντερσεξ. Αυτό μπορεί να είναι δύσκολο, γι' αυτό σας ενθαρρύνουμε να αναζητήσετε στήριξη για να φροντίσετε και για τη δική σας ευημερία. Πολλοί γονείς που επέλεξαν να αποκαλύψουν αυτήν την πληροφορία, ωστόσο, αναφέρουν σημαντικό θετικό αντίκτυπο, ο οποίος τους βοήθησε να μεγαλώσουν το παιδί τους σε ένα ασφαλές και ενδυναμωτικό περιβάλλον. Να θυμάστε, δεν χρειάζεται να απαντάτε σε όλες τις ερωτήσεις, ιδιαίτερα σε εκείνες που είναι πολύ ιδιωτικές.

Λήψη αποφάσεων σε σχέση με ιατρικές παρεμβάσεις

Το πρώτο που πρέπει να αναρωτηθείτε είναι: Για ποιο λόγο πιστεύω ότι το παιδί μου χρειάζεται ιατρικές παρεμβάσεις;

Είναι επειδή το παιδί μου υποφέρει από κάποια σωματική πάθηση που πραγματικά απειλεί τη ζωή του; Παρακάτω δίνονται κάποια παραδείγματα περιπτώσεων όπου μπορεί να είναι αναγκαία άμεση θεραπεία ή χειρουργική επέμβαση και ακολουθούν περιπτώσεις όπου η άμεση παρέμβαση δεν έχει αποδειχθεί απαραίτητη.

1. Πότε μπορεί να είναι αναγκαία άμεση παρέμβαση

Απώλεια άλατος

Η απώλεια άλατος μπορεί να εμφανιστεί σε μια σωματική διαφοροποίηση που ιατρικά ονομάζεται συγγενής υπερπλασία των επινεφριδίων (CAH: Congenital Adrenal Hyperplasia). Από απώλεια άλατος μπορεί να υποφέρουν παιδιά που έχουν καταχωρηθεί είτε ως κορίτσια είτε ως αγόρια. Χρειάζεται άμεση ιατρική παρέμβαση για την υποκατάσταση των μεταλλικών στοιχείων που λείπουν από το παιδί, όμως έπειτα θα είναι συνήθως εκτός κινδύνου μέσα σε 24 ώρες. Παρακολούθηση και φαρμακευτική αγωγή μπορεί επίσης να είναι αναγκαίες για πρόληψη μελλοντικών επεισοδίων.

Κλειστή ουρήθρα

Εάν το παιδί σας γεννήθηκε με κλειστή (τυφλή) ουρήθρα, τα ούρα δεν μπορούν να φύγουν από το σώμα. Σε τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να χρειαστεί επείγουσα χειρουργική επέμβαση για να αποφευχθεί η δηλητηρίαση του σώματος του παιδιού σας.

2. Πότε η άμεση παρέμβαση είναι απίθανο να είναι απαραίτητη

Αφαίρεση γοναδικού ιστού

Μερικές φορές οι γιατροί λένε στους γονείς ότι ο γοναδικός ιστός (ο ιστός δηλαδή από τον οποίο αποτελούνται οι όρχις και οι ωοθήκες) θα πρέπει να αφαιρεθεί για να αποφευχθεί η πιθανότητα καρκίνου. Ωστόσο, το ποσοστό των ίντερσεξ ανθρώπων που έχουν αναπτύξει καρκίνο των γονάδων δεν έχει επαληθευτεί ποτέ σωστά, καθώς η χειρουργική επέμβαση αφαίρεσης γονάδων στα ίντερσεξ άτομα αποτελεί καθιερωμένο πρωτόκολλο εδώ και δεκαετίες. Με άλλα λόγια, δεν υπάρχουν αρκετά ίντερσεξ άτομα που να μην έχουν υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση στις γονάδες ώστε να αποδειχθεί τέτοιος κίνδυνος. Για να κάνουμε μια σύγκριση, ο κίνδυνος ανάπτυξης καρκίνου του μαστού δεν σημαίνει ότι οι γιατροί συνιστούν σε όλες τις γυναίκες να υποβληθούν σε μαστεκτομή ως πρωτόκολλο, αλλά μάλλον ότι συνιστούν εξετάσεις ρουτίνας ώστε να παρακολουθούν για τυχόν ενδείξεις καρκίνου. Η αφαίρεση του ωοθηκικού ή του ορχικού ιστού του παιδιού θα αφαιρέσει και τη δυνατότητά του να περάσει μια φυσική εφηβεία. Επιπλέον, αν αφαιρεθούν οι γονάδες ενός παιδιού θα χρειαστεί να υποβληθεί σε θεραπεία ορμονικής υποκατάστασης για να προκληθεί η εφηβεία. Αυτό σημαίνει τακτικές επισκέψεις στο γιατρό καθ' όλη την εφηβεία του παιδιού σας. Για διάφορους λόγους, μερικοί νέοι δεν τηρούν τις ορμονικές τους θεραπείες, κάτι που μπορεί να προκαλέσει περαιτέρω επιπλοκές. Οι ορμόνες είναι ζωτικής σημασίας για την υγεία των οστών και η μη λήψη ορμονών μετά από γοναδεκτομή ενέχει υψηλό κίνδυνο να οδηγηθούν σε οστεοπενία ή οστεοπόρωση -παθήσεις στις οποίες τα οστά ενός ατόμου γίνονται εύθραυστα. Πολλοί ίντερσεξ ενήλικες, συμπεριλαμβανομένων μερικών εφήβων, αναφέρουν περιπτώσεις οστεοπενίας και οστεοπόρωσης.

Χειρουργικές επεμβάσεις στα γεννητικά όργανα

Όλοι έχουμε ορισμένες προσδοκίες για την εμφάνιση των θηλυκών ή των αρσενικών γεννητικών οργάνων, αλλά σπάνια μας δίνονται ευκαιρίες να δούμε το ευρύ φάσμα των υπαρκτών παραλλαγών τους. Στις περισσότερες από τις κοινωνίες μας διδασκόμαστε ότι τα γεννητικά όργανα πρέπει να κρύβονται, έτσι οι εντυπώσεις μας περιορίζονται σε αυτά που βλέπουμε στα βιβλία βιολογίας ή στα διάφορα μέσα ενημέρωσης. Στα γεννητικά όργανα των ίντερσεξ μωρών και παιδιών γίνονται εγχειρήσεις και αισθητικές επεμβάσεις σε μεγάλο αριθμό περιπτώσεων. Οι λόγοι που δίνονται για αυτού του είδους τις χειρουργικές επεμβάσεις περιλαμβάνουν την επιθυμία να δοθεί η δυνατότητα στον μελλοντικό ενήλικα:

- Να ταιριάζει καλύτερα μέσα στην κοινωνία και να μεγαλώσει ως άντρας ή γυναίκα
- Να έχει μια υγιή σεξουαλική ζωή έχοντας γεννητικά όργανα που λειτουργούν πιο εναρμονισμένα με τις κοινωνικές προσδοκίες
- Να αναπαραχθεί και να κάνει οικογένεια

Κάποιοι ίντερσεξ άνθρωποι υποβάλλονται σε χειρουργικές και άλλες ιατρικές παρεμβάσεις που στοχεύουν να τους εξασφαλίσουν τη δυνατότητα να κυοφορήσουν ή να αναπαυχθούν. Πολλοί που υποβλήθηκαν σε τέτοια μέτρα ως παιδιά μεγαλώνοντας αναφέρουν ότι, ψυχικά και σωματικά, ένιωθαν σαν να παραβιάστηκε το σώμα τους, ακόμα και σε βαθμό συγκρίσιμο με τη σεξουαλική κακοποίηση. Αναφέρουν επίσης ότι αυτή η αγωγή κατέστρεψε οποιαδήποτε επιθυμία τους για να έχουν σεξουαλικές σχέσεις ως ενήλικες. Κάποιοι γιατροί αντιτίθενται στις πρώιμες παρεμβάσεις από καθαρά ιατρική σκοπιά, υποστηρίζοντας ότι τα αποτελέσματα θα είναι πολύ καλύτερα όταν το σώμα θα έχει μεγαλώσει περισσότερο και όταν το άτομο θα ακολουθεί τη θεραπεία με δική του βούληση.

Συμπεράσματα

Σε έναν πολύ μικρό αριθμό περιπτώσεων οι χειρουργικές επεμβάσεις μπορεί να είναι απαραίτητες και μη αναβαλλόμενες, αλλά πολλές μη αναγκαίες χειρουργικές επεμβάσεις μπορεί να σας παρουσιάσουν διαφορετικά. Βεβαιωθείτε ότι διαθέτετε όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες και κάποιο χρόνο για να αποφασίσετε πριν συμφωνήσετε σε οποιαδήποτε ιατρική διαδικασία. Οι περισσότεροι ακτιβιστές και οργανισμοί για τα δικαιώματα των ίντερσεξ συνιστούν σθεναρά να μην διεξάγονται μη αναγκαίες ή κανονικοποιητικές χειρουργικές επεμβάσεις ή παρεμβάσεις πριν το άτομο να είναι αρκετά μεγάλο ώστε να λάβει το ίδιο μια ενημερωμένη απόφαση. Αφού το παιδί σας μεγαλώσει αρκετά μπορεί να αποφασίσει να προχωρήσει σε κάποιες ιατρικές διαδικασίες, αλλά αυτό είναι πολύ διαφορετικό από το να μάθετε ότι έγιναν πάνω σου παρεμβάσεις όταν ήσουν μωρό ή μικρό παιδί χωρίς τη συγκατάθεσή σου.

Οι γιατροί λένε συχνά στους γονείς ότι η μη διεξαγωγή κανονικοποιητικών επεμβάσεων ή ο μη αυστηρός προσδιορισμός του φύλου του παιδιού θα οδηγήσει σε ψυχολογικά προβλήματα. Δεν υπάρχει καμία απόδειξη επί της ουσίας ότι ισχύει αυτό. Όλο και περισσότεροι ίντερσεξ άνθρωποι που δεν έχουν υποστεί ιατρικές παρεμβάσεις μιλούν ανοιχτά δείχνοντας ότι η χειρουργική επέμβαση δεν είναι απαραίτητη και ότι ζουν υγιείς και ευτυχισμένες ζωές. Δυστυχώς, η ψυχολογική βλάβη από τις παραβιαστικές και συχνά οδυνηρές παρεμβάσεις σε νεαρή ηλικία τεκμηριώνεται επίσης ευρύτατα από τους ίντερσεξ ανθρώπους που έχουν υποστεί τέτοιες παρεμβάσεις.

Εάν ένας γιατρός σάς πει ότι είναι αναγκαία χειρουργική επέμβαση ή άλλος τύπος ιατρικής παρέμβασης ζητήστε του:

- Να σας εξηγήσει λεπτομερώς τι χρειάζεται να συμβεί και για ποιο λόγο
- Να σας περιγράψει τους κινδύνους τόσο της επέμβασης όσο και της μη εκτέλεσής της σε αυτό το στάδιο
- Να σας πει πού μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες

Μετά από συνάντηση με γιατρό που προτείνει ιατρικές παρεμβάσεις:

- Απευθυνθείτε σε μια ίντερσεξ οργάνωση ή σε μια ομάδα γονέων για συμβουλές, πληροφορίες και στήριξη.
- Αναζητήστε βοήθεια για να βρείτε ένα γιατρό που να μπορεί να σας δώσει μια δεύτερη γνώμη.
- Κάντε τη δική σας έρευνα, ελέγξτε τις σημειώσεις σας και σιγουρευτείτε ότι καταλαβαίνετε πλήρως όλα όσα ειπώθηκαν κατά τη διάρκεια της συνάντησης.

Εάν το παιδί σας ή εσείς αποφασίσετε ότι η ιατρική παρέμβαση είναι απαραίτητη:

- Ζητήστε από τον γιατρό να σας εξηγήσει τι θα συμβεί με κάθε λεπτομέρεια
- Ζητήστε από τον γιατρό να σας πει εάν θα χρειαστούν περαιτέρω παρεμβάσεις και τους κινδύνους που συνδέονται με αυτές
- Ρωτήστε τον γιατρό τι ψυχολογική ή άλλη υποστήριξη υπάρχει διαθέσιμη για το παιδί σας (και εσάς) εάν καταστεί απαραίτητο
- Ζητήστε συμβουλές, πληροφορίες και στήριξη από μια ίντερσεξ οργάνωση

Μια οικογένεια που είχε μεταναστεύσει στην Ευρώπη από τη Λατινική Αμερική ανέφερε την ακόλουθη κατάσταση: Όταν γεννήθηκε το παιδί τους, το πέος του παιδιού δεν ήταν τόσο μεγάλο όσο συνήθως αναμένεται για ένα αγόρι. Ο γιατρός πήρε τον πατέρα στην άκρη να του ανακοινώσει τα -κατά τη γνώμη του- άσχημα νέα. Είπε επίσης στον πατέρα ότι το παιδί του μπορεί να υποφέρει από μια διαταραχή της σεξουαλικής ανάπτυξης και ότι θα ακολουθούσε λεπτομερέστερη διάγνωση. Υποθέτοντας ότι ο πατέρας θα ήταν κυρίως απελπισμένος για το θέμα της αρρενωπότητας, προσπάθησε επίσης να προτείνει μία παρηγορητική λύση, λέγοντας στον πατέρα ότι αν το επιθυμούσαν τα γεννητικά όργανα θα μπορούσαν να μειωθούν περαιτέρω και το παιδί θα μπορούσε να ανατραφεί ως κορίτσι. Όμως η αντίδραση του πατέρα ήταν πολύ διαφορετική από την αναμενόμενη. Άρχισε να φωνάζει στον γιατρό, απαγορεύοντάς του να προχωρήσει περαιτέρω και επισημαίνοντάς του ότι όλοι οι άνδρες στην οικογένειά του είχαν αυτό το μέγεθος πέους για γενιές και όλοι μεγαλώνοντας ζούσαν χαρούμενοι σε ευτυχιμένους γάμους.

Μιλώντας στο παιδί σας για το τι σημαίνει να είναι ίντερσεξ

Αν και είναι σημαντικό να μην κάνετε το παιδί σας να αισθανθεί διαφορετικό με τρόπο αρνητικό ή να ανησυχήσει για το γεγονός ότι είναι ίντερσεξ, το να μην του μιλάτε καθόλου για αυτό το θέμα είναι εξίσου προβληματικό.

Πώς και πότε να μιλήσετε με το παιδί σας

Παρόλο που μπορεί να δείχνει «πιο ασφαλές» να μην αναφέρετε το θέμα μέχρι να μεγαλώσει, η απόκρυψη της πληροφορίας από το παιδί σας καθώς μεγαλώνει μπορεί να οδηγήσει σε ισχυρότερο σοκ όταν τελικά το μάθει.

- Προσπαθήστε να απαντήσετε σε όλα τα ερωτήματα που προκύπτουν με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία του, έτσι ώστε το παιδί σας να είναι προετοιμασμένο για οτιδήποτε νέο θα μαθαίνει.
- Δεν χρειάζεται να εξηγήσετε βιολογικούς όρους στο παιδί σας από πολύ μικρή ηλικία, αλλά μπορείτε να αρχίσετε να εισάγετε σταδιακά την ιδέα της διαφορετικότητας, λέγοντας πράγματα όπως «Δεν είναι όλα τα κορίτσια ίδια».
- Προετοιμάστε το παιδί σας για τις προκλήσεις και τις δυσκολίες που θα συναντήσει στην πορεία, αλλά διαβεβαιώστε το ότι θα του συμπαρασταθείτε και ότι θα το αντιμετωπίσετε μαζί αυτό.
- Υπενθυμίζετε του επίσης στις δυσκολίες ότι όλοι αντιμετωπίζουμε προκλήσεις και αναστατώσεις μεγαλώνοντας.
- Να θυμάστε ότι το παιδί σας θα μεγαλώσει και μια μέρα θα γίνει απόλυτα αυτόνομο, και πρέπει να γνωρίζει όλα τα δεδομένα από νωρίς, ώστε να είναι σε θέση να κάνει τις δικές του επιλογές αργότερα.
- Επίσης, να θυμάστε ότι η ειλικρίνεια θα σας βοηθήσει να διατηρήσετε μια υγιή σχέση ακόμα και κατά τη διάρκεια των πιο δύσκολων εφηβικών χρόνων και μετά από αυτά. Αν συνειδητοποιήσει το παιδί σας ότι υπήρξατε ανέντιμοι απέναντί του, αυτό μπορεί να βλάψει τη σχέση σας και να προκαλέσει σοβαρές εσωτερικές δυσκολίες στην οικογένειά σας. Για πολλούς ίντερσεξ νέους η ανακάλυψη ότι οι κοντινότεροί τους άνθρωποι τους είπαν ψέματα είναι μια τραυματική εμπειρία και μπορεί να οδηγήσει σε πιο μακροπρόθεσμο ζήτημα εμπιστοσύνης. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα και αξίζουν να γνωρίζουν την αλήθεια για τον εαυτό τους.

Ελαχιστοποίηση και αντιμετώπιση της ντροπής

- Αν και ίσως θελήσετε να σχεδιάσετε το πώς εσείς και το παιδί σας θα μιλήσετε στους άλλους σχετικά με το γεγονός ότι είναι ίντερσεξ (βλ. «Μιλώντας στους άλλους για το γεγονός ότι το παιδί σας είναι ίντερσεξ», σ. 22), προσέξτε να μην το μετατρέψετε σε μυστικό. Αν το παιδί σας σκεφτεί ότι είναι κάτι που πρέπει να κρατηθεί κρυφό από τους άλλους μπορεί να νιώσει ότι έχει κάτι στραβό ή ντροπιαστικό.
- Ενημερώστε το παιδί σας για όλα όσα αφορούν το σώμα του με θετικό τρόπο, εξηγώντας ότι όλοι είναι διαφορετικοί και ότι οι άνθρωποι μπορούν να είναι υγιείς και χαρούμενοι χωρίς να χρειάζεται να χωρέσουν σε απόλυτες κατηγορίες.
- Προσπαθήστε να μην τονίσετε ότι το να είσαι ίντερσεξ είναι σπάνιο ή ασυνήθιστο, γιατί αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αισθήματα απομόνωσης.
- Σκεφτείτε εμπειρίες ή καταστάσεις που μπορεί να είναι διαφοροποιημένες για το παιδί σας και σκεφτείτε πώς να τις συζητήσετε με υποστηρικτικό τρόπο.
- Αν το παιδί σας αποφασίσει να είναι ανοιχτό για την ίντερσεξ κατάστασή του υποστηρίξτε το. Αν δεν θέλει να το κάνει ενημερώστε το ότι υποστηρίζετε και αυτή του την απόφαση εξίσου.
- Μη βγάζετε συμπεράσματα για την ταυτότητα του παιδιού σας και μην του λέτε ποια θα είναι αυτή. Όπως ισχύει για όλα τα παιδιά, η ταυτότητα φύλου ή και ο σεξουαλικός προσανατολισμός του μπορεί να διαφέρουν από αυτό που περιμένετε.
- Πολλοί άνθρωποι δεν συνειδητοποιούν την ποικιλομορφία που ενυπάρχει στις κοινωνίες μας, πόσο μάλλον την ύπαρξη ίντερσεξ ανθρώπων. Ίσως θέλετε να προετοιμάσετε το παιδί σας για αυτή την κατάσταση και υπάρχουν πολλά διαθέσιμα εργαλεία που θα βοηθήσουν. Το πιο σημαντικό είναι να χτιστεί η αυτοπεποίθησή του και να κάνουμε το παιδί να αισθάνεται άνετα –και ακόμη και κάπως υπερήφανα- με το σώμα του. Είναι επίσης σημαντικό το παιδί σας να ξέρει ότι οι γονείς του το αγαπούν ακριβώς όπως είναι και θα το υποστηρίζουν πάντα.

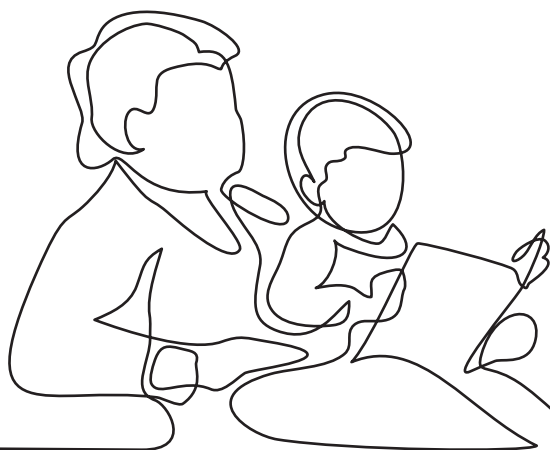
Λήψη αποφάσεων

- Παρόλο που ίσως νιώθετε πως η λήψη αποφάσεων και η ανάληψη πρώιμης δράσης θα είναι το καλύτερο για το παιδί σας μακροπρόθεσμα, η εμπειρία πολλών ίντερσεξ ανθρώπων δείχνει ότι ισχύει το αντίθετο. Η αναμονή έως ότου το παιδί σας φτάσει σε ηλικία που να μπορεί να πάρει τις δικές του αποφάσεις ή να συμμετέχει στη διαδικασία είναι πιο πιθανό να έχει θετικό αποτέλεσμα. Τα παιδιά αρχίζουν να εκφράζουν τις προσωπικές απόψεις τους γύρω στα δύο τους χρόνια, οπότε θα πρέπει να συμπεριλάβετε το παιδί σας στη λήψη αποφάσεων μόλις είναι ικανό.
- Βεβαιωθείτε ότι οι γιατροί δεν υπερφορτώνουν εσάς ή το παιδί σας. Αυτό μπορεί να συμβεί απλά λόγω της ιατρικής ορολογίας που χρησιμοποιούν, μιας αίσθησης ότι αυτοί είναι οι ειδικοί σε αυτήν την κατάσταση ή από έλλειψη αρκετών πληροφοριών. Όπου είναι δυνατόν, πάρτε μαζί σας ένα φίλο ή μέλος της οικογένειας που εσείς και το παιδί σας εμπιστευέστε για να σας βοηθήσει στη συζήτηση των εναλλακτικών και στη λήψη των αποφάσεων.
- Συζητήστε όλες τις δυνατές εναλλακτικές με το παιδί σας, αφήνοντας τη χειρουργική επέμβαση ως τελευταία επιλογή (εκτός εάν υπάρχουν άμεσες συνέπειες στην υγεία του).
- Μοιραστείτε με το παιδί όλες τις πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους και τα πιθανά αποτελέσματα, με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία του.
- Δώστε του πρόσβαση στο ιατρικό ιστορικό του. Έχει το δικαίωμα να γνωρίζει.
- Απαντήστε σε όλες τις ερωτήσεις του. Ερευνήστε το θέμα και ενδυναμώστε το παιδί για να κάνει το ίδιο την έρευνά του. Μάθετε οι ίδιοι και διδάξτε το παιδί πώς γίνεται μια καλή έρευνα -πώς να εντοπίζετε τις έγκυρες πληροφορίες και να αποφεύγετε την παραπληροφόρηση.
- Διαβεβαιώστε το παιδί σας πως εκείνο είναι που γνωρίζει καλύτερα πώς αισθάνεται για τη ζωή και το σώμα του, αλλά και πως υπάρχει διαθέσιμη βοήθεια και υποστήριξη αν τη χρειαστεί.
- Εμπλέξτε το παιδί σας στις συζητήσεις με τους γιατρούς. Ενθαρρύνετε το να θέτει ερωτήσεις και να εξετάζει κριτικά συμβουλές και πληροφορίες.
- Ενδυναμώστε το παιδί σας ώστε να ελέγχει τις ιατρικές εξετάσεις ή παρεμβάσεις και υπενθυμίζετε του ότι η συγκατάθεσή του είναι προϋπόθεση σε κάθε στάδιο. Ερευνήστε και ενημερώστε το σχετικά με τα δικαιώματά του ως ασθενή.
- Όταν πρόκειται για ιατρικές εξετάσεις βεβαιωθείτε ότι οι επαγγελματίες υγείας που εμπλέκονται γνωρίζουν ότι το παιδί σας είναι ίντερσεξ.
- Εκτός αν το παιδί σας είναι μεγαλύτερο και δεν το επιθυμεί, πρέπει πάντα να βρίσκεστε παρόντες κατά τη διάρκεια όλων των ιατρικών εξετάσεων που μπορεί να χρειαστεί.

- Δώστε στο παιδί σας χρόνο και χώρο για να προετοιμαστεί και να διαχειριστεί καταστάσεις, όπως οι ιατρικές εξετάσεις, που μπορεί να το τρομάζουν.
- Γενικά, εμπιστευθείτε το παιδί σας, είναι πιο ικανό για υπεύθυνες αποφάσεις από όσο μπορεί να νομίζετε.

Υποστήριξη

- Θυμηθείτε ότι δεν είστε μόνοι και ότι ίσως εσείς και το παιδί σας χρειαστείτε κάποια πρόσθετη υποστήριξη από άλλους σε διάφορα στάδια.
- Ενημερώστε το παιδί σας ότι έχει στη διάθεσή του διάφορες επιλογές στήριξης, συμπεριλαμβανομένων των ίντερσεξ διαδικτυακών ομάδων, της συμβουλευτικής και της ψυχοθεραπείας, καθώς και το ότι να ζητάς βοήθεια όταν τη χρειάζεσαι δεν είναι ένδειξη αδυναμίας, αλλά ένα θετικό βήμα για τη φροντίδα του εαυτού σου.
- Ενθαρρύνετε το παιδί σας να βρει και να συμμετάσχει σε ομάδες στήριξης αν το επιθυμεί. Ενημερώστε το ότι το να μοιράζεται εμπειρίες και ιστορίες ζωής με άλλους ίντερσεξ ανθρώπους είναι από τους καλύτερους τρόπους για να συνειδητοποιήσει τα πιθανά αποτελέσματα των αποφάσεών του και να βρει ένα ασφαλές μέρος για να διερευνήσει τι σημαίνει να είσαι intersex. Οι νέοι που χρησιμοποιούν μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να απευθύνονται σε διαδικτυακές ομάδες στήριξης. Πριν όμως το παιδί σας εγγραφεί σε κάποια ομάδα υποστήριξης κάντε την έρευνά σας για να βεβαιωθείτε ότι αυτή η ομάδα είναι εγκεκριμένη από κάποια ίντερσεξ οργάνωση.
- Ως γονέας ή κηδεμόνας, θα υπάρξουν φορές που κι εσείς θα χρειαστείτε επιπλέον στήριξη. Παρόλο που ενδέχεται να μην υπάρχει συγκεκριμένη ομάδα για γονείς ίντερσεξ παιδιών στην περιοχή σας, μπορείτε να αναζητήσετε άλλες συναφείς ομάδες γονέων ή να εγγραφείτε σε κάποια διαδικτυακή ομάδα.

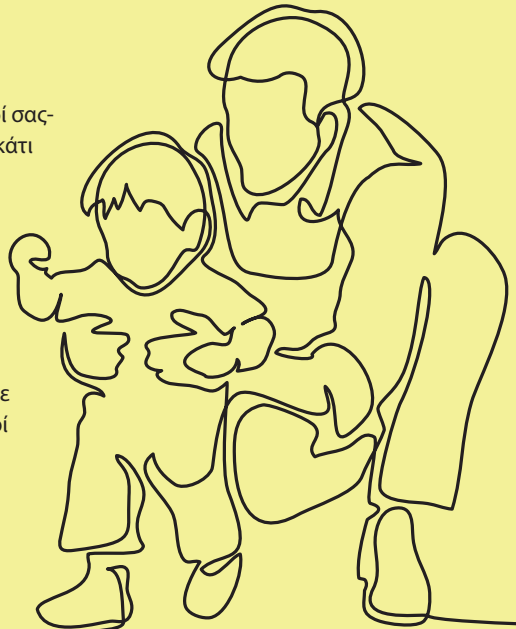
Μιλώντας στους άλλους για το γεγονός ότι το παιδί σας είναι ίντερσεξ

Συγκατάθεση

Τα παιδιά αρχίζουν να εκφράζουν τις προσωπικές τους απόψεις γύρω στα δύο τους χρόνια, οπότε θα πρέπει να συμπεριλάβετε το παιδί σας στη λήψη αποφάσεων μόλις είναι ικανό. Ρωτήστε το πώς νιώθει στην ιδέα να μιλήσει με άλλους ανθρώπους για το γεγονός ότι είναι ίντερσεξ. Υπενθυμίστε του ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος να ντρέπεται, αλλά θέλετε να βεβαιωθείτε ότι όταν αισθανθεί έτοιμο να ανοιχτεί σε τρίτους θα κατανοεί τι είδους αντιδράσεις μπορεί να συναντήσει και θα ξέρει πώς να τις αντιμετωπίσει. Είναι επίσης σημαντικό να συμφωνήσετε ποιος άλλος μπορεί να μιλά σε τρίτους, σε ποιους μπορεί να μιλά και με ποιον τρόπο γίνεται αυτό. Οποιαδήποτε προσωπική πληροφορία που αφορά ένα παιδί ή ένα νεαρό άτομο πρέπει να αντιμετωπίζεται με προσοχή, με τα παιδιά πάντα να νιώθουν πως έχουν τον έλεγχο του ποιος γνωρίζει και πότε. Είναι επίσης χρήσιμο να συζητήσετε την ορολογία και τη γλώσσα, ώστε να συμφωνήσετε ποιες λέξεις θα χρησιμοποιείτε και πώς θα τις εξηγείτε στους άλλους. Παρακαλούμε να έχετε επίσης κατά νου ότι το παιδί σας μπορεί να σκέφτεται διαφορετικά για το θέμα στη διάρκεια διαφορετικών σταδίων της ζωής του και ότι αυτή η συζήτηση θα πρέπει να επανέρχεται σε όλα τα σημαντικά του ορόσημα (στο ξεκίνημα σε ένα νέο σχολείο, στη μετακόμιση σε μια νέα γειτονιά/πόλη, στην ένταξη σε μια νέα ομάδα/λέσχη/δραστηριότητα).

Να είστε υπερήφανοι

Όταν μιλάτε στους άλλους για το ίντερσεξ παιδί σας-μη μιλάτε για αυτό σαν να αποτελεί μυστικό ή κάτι ντροπιαστικό. Παρόλο που ενδέχεται να αντιμετωπίσετε αρνητικές ή αμήχανες αντιδράσεις από τους άλλους, όσο περισσότερο μπορείτε να δείξετε εσείς πως δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα τόσο περισσότερο θα συνειδητοποιούν οι άνθρωποι ότι το μόνο πρόβλημα είναι οι δικές τους προκαταλήψεις ή η έλλειψη γνώσης τους σχετικά με το θέμα. Όσο περισσότερο οι γονείς των ίντερσεξ παιδιών είναι ανοιχτοί και υπερήφανοι τόσο περισσότερη ευαισθητοποίηση και κατανόηση υπάρχει μέσα στις κοινωνίες μας, κάτι που είναι επωφελές για όλους.

Να έχετε υπομονή

Για άλλους ανθρώπους το θέμα της διαφυλικότητας μπορεί να είναι κάτι καινούργιο και ίσως να μην το κατανοήσουν αρχικά. Αφιερώστε χρόνο για να εξηγήσετε τι σημαίνει να είσαι ίντερσεξ. Εξηγήστε ότι είναι κάτι κοινό και απόλυτα φυσικό. Να είστε προετοιμασμένοι για αμήχανες ή ανάρμοστες αντιδράσεις και ερωτήσεις και προσπαθήστε να απαντάτε ήρεμα και θετικά. Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν θέλουν να προκαλέσουν βλάβη, απλά είναι αβέβαιοι ως προς το πώς να ανταποκριθούν λόγω έλλειψης γνώσεων. Χρησιμοποιήστε απλούς όρους και γλώσσα που να γίνεται εύκολα κατανοητή. Ταυτόχρονα, δεν είναι η αποκλειστική σας ευθύνη να εκπαιδεύετε τους άλλους. Αν κάποιος κάνει υπερβολικά πολλές ερωτήσεις πείτε του ότι και εσείς ακόμα μαθαίνετε, αλλά μπορείτε να του υποδείξετε πηγές, αν εξακολουθεί να ενδιαφέρεται.

Μιλώντας σε άλλα μέλη της οικογένειας

Αν έχετε άλλα παιδιά είναι σημαντικό να τους μιλήσετε για το τι σημαίνει να είναι ένα άτομο ίντερσεξ. Με γενικές συζητήσεις γύρω από τη διαφορά και την ποικιλομορφία, μπορείτε να τα εισαγάγετε σταδιακά στο τι σημαίνει να είσαι ίντερσεξ. Πέρα από το να μάθετε στο ίντερσεξ παιδί σας πώς να απαντά θετικά στον εκφοβισμό ή τα πειράγματα, είναι επίσης σημαντικό να μάθετε και στα αδέρφια του να κάνουν το ίδιο, γιατί είναι επίσης πιθανό να τα βιώσουν λόγω της συγγένειας. Ως προς τα μεγαλύτερα μέλη της οικογένειας μην υποθέσετε ότι θα είναι αναγκαστικά πιο δύσκολο να τους μιλήσετε. Για παράδειγμα, αξίες όπως το να φερόμαστε σε όλους με σεβασμό ή το να αποδεχόμαστε όσα μας φέρνει η ζωή μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να απευθυνθούμε σε άτομα με πιο παραδοσιακές πεποιθήσεις. Ακόμα και αν βιώσετε απροθυμία από κάποια μέλη της οικογένειας να αποδεχτούν ή να συζητήσουν για το ίντερσεξ παιδί σας, δώστε τους χρόνο και ζητήστε από άλλα μέλη της οικογένειας, που έχουν επιδείξει αποδοχή, να σας βοηθήσουν να μιλήσετε μαζί τους. Ενθαρρύνετέ τα να μάθουν περισσότερα για τη διαφυλικότητα μέσω άρθρων, ντοκιμαντέρ ή προσωπικών λογαριασμών. Όσο περισσότερα μαθαίνουν για το θέμα τόσο πιο πιθανό είναι να το αποδεχθούν και να γίνουν υποστηρικτικοί.

Να είστε σύμμαχος

Εάν το παιδί σας αισθάνεται άνετα με αυτό, προσπαθήστε να αυξήσετε την ευαισθητοποίηση για τους ίντερσεξ ανθρώπους οπουδήποτε μπορείτε. Βρείτε ευκαιρίες για να εγείρετε το θέμα της διαφυλικότητας σε διαφορετικές ομάδες ανθρώπων ή αναρτήστε σχετικά άρθρα ή προσωπικές μαρτυρίες στους διαύλους των κοινωνικών σας δικτύων. Εάν κάποιος πουν κάτι ανακριβές ή προσβλητικό για τους ίντερσεξ ανθρώπους προσπαθήστε να τους διορθώσετε ευγενικά και φιλικά, αλλά σταθερά. Μία ακόμη δυνατότητα είναι να γίνετε μέλη ή υποστηρικτές ίντερσεξ οργάνωσης, για να συμβάλετε στην αύξηση της ορατότητας στην κοινωνία και να προάγετε τα δικαιώματα των ίντερσεξ ανθρώπων.

Ερωτήσεις που μπορεί να κάνουν οι άλλοι

Είναι το μωρό/παιδί σας αγόρι ή κορίτσι;

Το πώς θα απαντήσετε σε αυτό θα εξαρτηθεί από το πώς μεγαλώνετε το παιδί σας. Αν το αναθρέφετε ως κορίτσι ή ως αγόρι, μπορείτε απλά να το πείτε. Αν γνωρίζετε το άτομο καλά ή αισθάνεστε άνετα μπορείτε να απαντήσετε ότι είναι ίντερσεξ και το μεγαλώνετε ως αγόρι ή ως κορίτσι. Εάν το μεγαλώνετε χωρίς να έχετε καθορίσει το φύλο του ως τώρα μπορείτε να πείτε ότι το μεγαλώνετε ουδέτερο ως προς το φύλο.

Μήπως πήγε κάτι στραβά;

Όχι, είναι απολύτως φυσιολογικό. Συμβαίνει σε τουλάχιστον 1 στα 200 παιδιά, με μερικές πηγές να αναφέρουν ότι έως και το 1,7% των παιδιών μπορεί να έχουν κάποια παραλλαγή των χαρακτηριστικών φύλου. Απλά δεν συζητιέται ευρέως στην κοινωνία.

Αυτό σημαίνει ότι το μωρό σας είναι ερμαφρόδιτο;

Όχι. Οι ερμαφρόδιτοι οργανισμοί έχουν πλήρη αναπαραγωγικά συστήματα αρσενικών και θηλυκών οργάνων και αυτό είναι αδύνατον στους ανθρώπους. Απλά εμφανίζουν διαφοροποιήσεις στα χαρακτηριστικά φύλου τους, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στα ιατρικά πρότυπα των αρσενικών και θηλυκών σωμάτων.

Είναι κάποιο είδος αναπηρίας/διαταραχής;

Η κατάσταση ίντερσεξ είναι απλώς άλλη μια ποικιλομορφία που εμφανίζεται στους ανθρώπους, που δεν διαφέρει από τις παραλλαγές στο χρώμα των μαλλιών ή στο ύψος. Αναπηρία καθίσταται μόνο αν αντιμετωπίζουμε τους διαφυλικούς ανθρώπους διαφορετικά και δεν τους δίνουμε τις ίδιες ευκαιρίες που θα δίναμε στα μη ίντερσεξ άτομα.

Πώς είναι τα γεννητικά όργανα του μωρού/παιδιού σας;

Πρόταση για ξένους: Δε νομίζετε ότι είναι περίεργη αυτή η ερώτηση; Δεν συνηθίζεται να ρωτάμε πώς είναι τα γεννητικά όργανα κάποιου. Ακόμα και τα πιο μικρά παιδιά έχουν δικαίωμα στην ιδιωτικότητα.

Πρόταση για μέλη της οικογένειας: Είναι μια χαρά.

Πώς θα επηρεάσει την ανάπτυξή τους;

Πολλά ίντερσεξ παιδιά θα μεγαλώσουν χωρίς να χρειάζονται ιατρικές παρεμβάσεις ή οποιαδήποτε εξειδικευμένη υποστήριξη εφόσον περιβάλλονται από ανθρώπους που τα αγαπούν και τα δέχονται για αυτό που είναι. Το να είσαι διαφορετικός με οποιοδήποτε τρόπο τείνει να οδηγεί σε συχνότερα περιστατικά εκφοβισμού ή διακρίσεων, οπότε το κύριο ζητούμενο είναι να διασφαλιστεί ότι υπάρχει μεγαλύτερη κατανόηση και αποδοχή των ίντερσεξ ανθρώπων σε όλους τους τομείς της ζωής του παιδιού.

Θα επηρεάσει το από ποιους θα έλκονται;

Δεν υπάρχει καμία συσχέτιση μεταξύ των χαρακτηριστικών φύλου και του σεξουαλικού προσανατολισμού, οπότε οι ίντερσεξ άνθρωποι μπορεί να είναι λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, ετεροφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι ή να έχουν οποιονδήποτε άλλο σεξουαλικό προσανατολισμό.

Ίντερσεξ άνθρωποι και ταυτότητα φύλου

Πολλοί ίντερσεξ άνθρωποι αυτοπροσδιορίζονται ως γυναίκες ή άνδρες και επίσης συχνά συμφωνούν με το φύλο που τους αποδόθηκε κατά τη γέννησή τους. Μερικές φορές οι ίντερσεξ άνθρωποι μεγαλώνοντας μπορεί να συνειδητοποιήσουν ότι φύλο που τους αποδόθηκε κατά τη γέννηση είναι λάθος γι' αυτούς. Αυτό σημαίνει ότι πιθανόν θα θελήσουν να αλλάξουν το όνομά τους και την εμφάνιση τους ώστε να ταιριάζει καλύτερα με την ταυτότητα φύλου τους. Άλλοι μπορεί να αποφασίσουν να μην αυτοπροσδιοριστούν ως γυναίκες ή άνδρες (δηλαδή να είναι μη δυαδικού φύλου) και να επιθυμούν να εκφράζουν και τις δύο ή καμία από τις δύο εκφάνσεις αυτού που παραδοσιακά θεωρείται αρσενικό και θηλυκό. Δύο ίντερσεξ άτομα με τα ίδια χαρακτηριστικά φύλου μπορεί να έχουν διαφορετική ταυτότητα φύλου.

Μιλώντας σε καθηγητές, γιατρούς και άλλους επαγγελματίες για το γεγονός ότι το παιδί σας είναι ίντερσεξ

Σε διάφορα σημεία της ζωής του παιδιού σας θα πρέπει να πάρετε αποφάσεις για το ποιοι επαγγελματίες θα χρειαστεί να γνωρίζουν ότι το παιδί σας είναι ίντερσεξ και πώς θα προσεγγίσετε το θέμα αυτό μαζί τους.

Είναι σημαντικό να εμπλέξετε το παιδί σας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων το συντομότερο δυνατόν. Πολύ μικρά παιδιά μπορεί να εκφράσουν προτιμήσεις και απόψεις αν ερωτηθούν με τον κατάλληλο τρόπο. Ενώ το παιδί σας δεν θα είναι σε θέση να διαχειριστεί όλες τις πτυχές της λήψης αποφάσεων σε πολύ μικρή ηλικία, είναι σημαντικό να αρχίσει να διαχειρίζεται τις πτυχές που μπορεί μόλις καθίσταται ικανό για αυτό. Αυτό θα το ενδυναμώσει και θα του δώσει μια ισχυρότερη αίσθηση ελέγχου πάνω στη ζωή του. Σε αυτό το κεφάλαιο θα βρείτε κάποιες συμβουλές για το σχεδιασμό και τη διεξαγωγή συζητήσεων με δασκάλους, γιατρούς και άλλους επαγγελματίες/ενήλικες που θα έρθουν σε επαφή με το παιδί σας.

1. Γιατροί και ιατρικό προσωπικό

Οι πρώτοι επαγγελματίες με τους οποίους εσείς και το παιδί σας θα εμπλακείτε θα είναι πιθανότατα γιατροί και ιατρικό προσωπικό. Η λήψη αποφάσεων σχετικά με τις ιατρικές παρεμβάσεις έχει ήδη καλυφθεί (βλ. σελ. 14), επομένως παρακάτω θα επικεντρωθούμε σε τακτικές εξετάσεις και άλλα ραντεβού.

- Όταν επιλέγετε γιατρό για το παιδί σας ελέγξτε εάν είναι ενημερωμένος για τα ίντερσεξ άτομα ή αν είναι τουλάχιστον διατεθειμένος να μάθει. Βεβαιωθείτε ότι αισθάνεστε άνετα μαζί του πριν τον συστήσετε στο παιδί ή πριν το πάρετε μαζί σας για να τον συναντήσει. Αν το παιδί σας είναι μεγαλύτερο, ενθαρρύνετε το να συμμετέχει στη διαδικασία εκτίμησης/επιλογής του, αφήνοντάς το να αποφασίσει αν είναι ο σωστός γιατρός γι' αυτό.
- Κάνετε μια λίστα ερωτήσεων πριν από την επίσκεψη και κρατήστε σημειώσεις στη διάρκεια της συνάντησης ως υπενθύμιση για αργότερα. Ίσως θέλετε επίσης να καταγράψετε τη συνομιλία, με την άδεια του γιατρού σας, ώστε να μπορείτε επιστρέφοντας να

Ξανακούσετε τη συνομιλία για να διευκρινίσετε τα σημεία που δεν καταλάβατε καλά κατά τη διάρκεια της επίσκεψης. Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν ζητήστε από τον γιατρό να καταγράψει όποιες λέξεις, όρους ή φράσεις δεν κατανοείτε πλήρως.

- Να συμβουλευέστε πάντα το παιδί σας κατά πόσον θέλει να είστε μαζί του στο γραφείο του γιατρού ή όχι. Γενικά, οι γονείς είναι παρόντες εκτός εάν τους ζητηθεί ρητά από το παιδί να μην είναι. Διασαφηνίστε ότι αυτή είναι η επιλογή του παιδιού.
- Ρωτήστε τους γιατρούς πού μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για τη συγκεκριμένη βιολογία του παιδιού σας. Παρέχετε στον γιατρό πηγές που έχετε ήδη εντοπίσει.
- Φροντίστε να κρατάτε αντίγραφα του ιατρικού ιστορικού του παιδιού σας: έγγραφα και αποτελέσματα ιατρικών εξετάσεων.
- Να είστε δίπλα στο παιδί σας και να προσπαθείτε να αποφεύγετε τυχόν περιττές εξετάσεις ή επισκέψεις από γιατρούς που δεν χρειάζεται πραγματικά να εξετάσουν το παιδί σας.

Αν κάποιος γιατρός σάς συστήσει οποιοδήποτε είδος χειρουργικής επέμβασης, τότε ζητήστε του να εξηγήσει αν είναι σημαντική για τη σωματική υγεία του παιδιού ή αν είναι «αισθητικής» φύσης. Μην αρκεστείτε σε ασαφείς απαντήσεις, όπως «Θα είναι καλύτερα έτσι», να ζητάτε πάντα σαφείς πληροφορίες. Ηχογραφήστε τις πληροφορίες ή κρατήστε σημειώσεις. Πάντα να ζητάτε μια δεύτερη γνώμη και προσπαθήστε να προσεγγίσετε ίντερσεξ οργανώσεις ή γονείς ίντερσεξ παιδιών.

2. Εκπαιδευτικοί και προσωπικό σχολείου

Μικρότερα παιδιά

Ίσως να μη χρειάζεται καν να συζητήσετε οτιδήποτε με το προσωπικό του σχολείου. Αυτό εξαρτάται από το παιδί σας και την προσωπική σας κατάσταση. Εάν το παιδί σας μιλάει ανοιχτά για την διαφυλικότητά του και είναι πιθανό να την αναφέρει στο σχολείο καλύτερα να μιλήσετε εκ των προτέρων στο δάσκαλό του και στον προϊστάμενο του νηπιαγωγείου, του παιδικού σταθμού ή του σχολείου. Θα πρέπει να ελέγξετε τι γνωρίζουν για την ίντερσεξ κατάσταση (ή, το πιθανότερο, να είστε έτοιμοι να τους καθοδηγήσετε εσείς για το πού θα βρουν πληροφορίες σχετικά με αυτήν), να συζητήσετε τα πιθανά σενάρια που είναι πιθανό να προκύψουν και να συμφωνήσετε στον τρόπο διαχείρισής τους. Εάν το παιδί σας σπάνια μόνο σκέφτεται την ίντερσεξ κατάστασή του, και άρα την αναφέρει αραιά ή ποτέ, ενδέχεται να μην υπάρχει ανάγκη ενημέρωσης του προσωπικού του σχολείου σε αυτή τη φάση.

Αν το παιδί σας χρειάζεται να παίρνει φάρμακα ή ειδικές συνθήκες για το άλλαγμα/τη χρήση του μπάνιου, τότε τα σχέδια για την αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών θα πρέπει να συμφωνηθούν με το αρμόδιο προσωπικό. Υπενθυμίστε στο προσωπικό του σχολείου ότι το παιδί σας έχει δικαίωμα στην ιδιωτικότητα του και ότι όλες οι πληροφορίες που αποκαλύπτονται πρέπει να αντιμετωπίζονται εμπιστευτικά και να μοιράζονται μόνο με εκείνους που χρειάζεται να γνωρίζουν. Ενημερωθείτε σχετικά με τους κανονισμούς και τις κατευθυντήριες γραμμές που ισχύουν στην περιοχή σας.

Μεγαλύτερα παιδιά

Πριν ξεκινήσουν στο γυμνάσιο ή τις σπουδές, συζητήστε με το παιδί σας πώς θα ήθελε να γίνει η διαχείριση της κατάστασης. Ενθαρρύνετε το να σκεφτεί τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα διαφορετικών προσεγγίσεων και ποιες μπορεί να είναι κάποιες από τις συνέπειες, ώστε να μπορεί να πάρει μια ενημερωμένη απόφαση. Αν αποφασίσει ότι το καλύτερο σχέδιο θα ήταν μια συνάντηση με το σχολείο ή το εκπαιδευτικό ίδρυμα πριν ξεκινήσει ενθαρρύνετέ το να συμμετέχει στη συνάντηση και υποστηρίξτε το ώστε να αναλάβει πρωτοβουλία στις συζητήσεις, έχοντας σχεδιάσει τι θέλει να θίξει και προετοιμαστεί για πιθανές ερωτήσεις που θα του γίνουν.

Καλό είναι να ρωτήσετε το σχολείο ή τη σχολή αν έχει πολιτική κατά του εκφοβισμού και να συζητήσετε πώς διαχειρίζεται τέτοια περιστατικά. Αξίζει επίσης να ρωτήσετε για τη στήριξη των μαθητών και ποιες υπηρεσίες ή ομάδες που μπορεί να είναι χρήσιμες είναι διαθέσιμες στους μαθητές.

Εάν το παιδί σας επιθυμεί να είναι ανοιχτά ίντερσεξ συζητήστε διαφορετικούς τρόπους να ανοίξει το θέμα στο προσωπικό και συμφωνήστε πώς μπορούν να στηρίξουν το παιδί σας να το πετύχει αυτό με τρόπο που να το κάνει νιώθει θετικά και ασφαλές. Σκεφτείτε τρόπους με τους οποίους εσείς και το προσωπικό θα μπορείτε να ελέγχετε διακριτικά πώς περνάει το παιδί σας, ώστε να διασφαλιστεί πως δεν βιώνει αρνητικές συνέπειες από το ότι είναι ανοιχτά ίντερσεξ. Αν το παιδί σας δεν θέλει να αποκαλύψει ότι είναι ίντερσεξ ή επιλέξει να το εμπιστευτεί μόνο σε λίγα, έμπιστα άτομα, συζητήστε διεξοδικά πώς θα το καταφέρει αυτό και πώς θα το διαχειριστεί σε περίπτωση που αποκαλυφθεί τυχαία.

3. Άλλοι επαγγελματίες

Άλλοι επαγγελματίες που μπορεί να εμπλακούν στη ζωή του παιδιού σας θα μπορούσαν να είναι κοινωνικοί λειτουργοί, εργαζόμενοι με νέους, προπονητές, ιερείς ή ψυχολόγοι. Για την αποκάλυψη της διαφυλικότητας του παιδιού σας σε γενικές γραμμές ακολουθείτε παρόμοιες οδηγίες όπως και στο άνοιγμα σε εκπαιδευτικούς. Λάβετε υπόψη πόσο χρόνο ξοδεύει το παιδί σας με το εν λόγω πρόσωπο και σε ποιο πλαίσιο. Γενικότερα δεν υπάρχει ανάγκη να συζητήσετε την ίντερσεξ κατάσταση του παιδιού σας με πολλούς από τους παραπάνω επαγγελματίες, εκτός αν το παιδί σας είναι πιθανό να ανοίξει τη συζήτηση ή θέλει να τους το πει. Πέραν αυτών, ο μόνος άλλος λόγος για τον οποίο μπορεί να χρειαστεί να συζητηθεί το θέμα είναι εάν υπάρχουν συγκεκριμένες ανάγκες για το παιδί σας, όπως ιδιωτικά αποδυτήρια.

Εάν το παιδί σας χρειάζεται να πάει σε ψυχολόγο ή άλλον επαγγελματία ψυχικής υγείας, τότε κρίνεται σκόπιμο να συζητήσετε μαζί του και με το παιδί σας πριν από την πρώτη συνάντηση. Δεν γνωρίζουν όλοι οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας για την ίντερσεξ κατάσταση, άρα μπορεί να χρειαστούν κάποιες πληροφορίες ή καθοδήγηση για την αντιμετώπιση του θέματος. Όταν το συζητάτε προσέξτε την αντίδραση του ατόμου. Οι περισσότεροι επαγγελματίες θα χαρούν που θα μάθουν κάτι νέο, αν όμως το άτομο αντιδράσει με τρόπο που σας δημιουργεί αβεβαιότητα μπορείτε είτε να το συζητήσετε μαζί του για να καθυστερήσετε είτε να αναζητήσετε άλλον επαγγελματία. Επίσης, ακούστε προσεκτικά τα συναισθήματα του παιδιού σας για όλους επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή μαζί του. Τα παιδιά είναι συνήθως σε θέση να εκφράσουν γνώμη από πολύ νεαρή ηλικία για το εάν θέλουν να βλέπουν κάποιον ή όχι.

Εάν το παιδί σας πηγαίνει σε κάποιο τόπο λατρείας ή κατήχησης μπορεί να θέλετε να το συζητήσετε με τους εμπλεκόμενους. Και πάλι, αυτό θα εξαρτηθεί από την προσωπική σας κατάσταση και από τη σχέση σας με την πίστη σας. Μπορεί να θέλετε προσωπικά να αναζητήσετε στήριξη σε έναν ιερέα στην ενορία σας ή μπορεί το παιδί σας να έχει κάποιο έμπιστο άτομο που θέλει να ενημερώσει.

4. Συμπεράσματα

Ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού σας, θα πρέπει να στοχεύετε να συμπεριλαμβάνετε το παιδί σας σε όλες αυτές τις συζητήσεις. Τα πολύ μικρά παιδιά μπορεί να μην είναι σε στάδιο πλήρους συμμετοχής στις συζητήσεις, αλλά είναι καλό να τα εμπλέξετε από την αρχή ώστε να τους δώσετε την επιλογή να συμβάλουν ως το σημείο που θέλουν. Αν δεν ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στις συζητήσεις ή τους δημιουργεί αμηχανία ή ντροπή ενημερώστε τα τι θα πείτε και ελέγξτε αν είναι ευχαριστημένα με τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζετε να τα εκπροσωπήσετε. Επίσης, μην υποθέτετε ότι, επειδή δεν θέλουν να συμμετάσχουν σε μία συζήτηση, αυτό δεν θα αλλάξει με την πάροδο του χρόνου. Πάντα να τους δίνετε την επιλογή να συμμετέχουν, χωρίς να τα πιέζετε.

Γλωσσάρι

Χρωμοσώματα

Μια νηματοειδής δομή νουκλεϊνικών οξέων και πρωτεϊνών, που βρίσκεται στον πυρήνα των περισσότερων ζωντανών κυττάρων και μεταφέρει γενετικές πληροφορίες με τη μορφή γονιδίων.

Άνοιγμα (coming out)

Η αποκάλυψη κάποιας προσωπικής πληροφορίας για τον εαυτό σου σε κάποιον άλλο, όπως το ότι είσαι ίντερσεξ.

DSD – Διαταραχές της Ανάπτυξης του Φύλου (ή Διαφορές στην Ανάπτυξη του Φύλου)

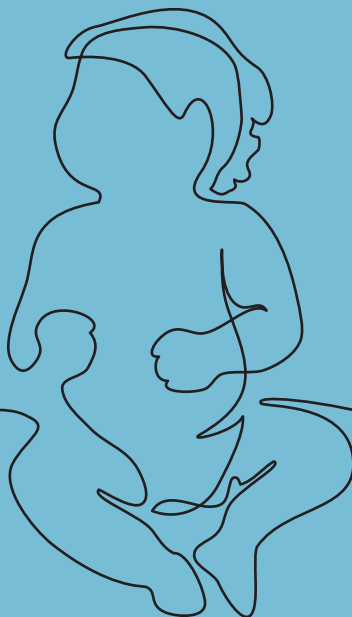
Ο όρος DSD εισήχθη το 2006 και έκτοτε χρησιμοποιείται από τους επαγγελματίες υγείας σε αναφορά με τα ίντερσεξ σώματα. Ορισμένοι ίντερσεξ άνθρωποι χρησιμοποιούν αυτούς τους όρους όταν αναφέρονται στον εαυτό τους. Ένας αυξανόμενος αριθμός ίντερσεξ ανθρώπων θεωρεί την ορολογία DSD στιγματιστική και προτιμά να χρησιμοποιεί τον όρο ίντερσεξ.

Διαδικό

Αυτό που αποτελείται από δύο μέρη ή δύο στοιχεία, δυϊκό ή δυαδικό.

Κοινωνικό φύλο (gender)

Αναφέρεται σε μια κοινωνική κατασκευή, που θέτει πολιτιστικές και κοινωνικές προσδοκίες για τα άτομα με βάση το φύλο που τους έχει αποδοθεί.

Έκφραση φύλου

Είναι η εκδήλωση της ταυτότητας φύλου ενός ατόμου προς τους άλλους, για παράδειγμα μέσω της ένδυσης, της ομιλίας και των τρόπων του. Η έκφραση φύλου των ανθρώπων ενδέχεται να συμφωνεί ή να μη συμφωνεί με την ταυτότητα ή τις ταυτότητες φύλου τους ή με το φύλο που τους αποδόθηκε στη γέννηση.

Ταυτότητα φύλου

Αναφέρεται στη βαθιά εσωτερική αίσθηση και το ιδιαίτερο βίωμα του κάθε ανθρώπου ως προς το κοινωνικό φύλο, που μπορεί να αντιστοιχούν ή όχι με το φύλο που τους αποδόθηκε στη γέννηση, συμπεριλαμβανομένης της προσωπικής αίσθησης του σώματος (η οποία, εφόσον επιλεγεί ελεύθερα, μπορεί να περιλαμβάνει τροποποίηση της σωματικής εμφάνισης ή λειτουργίας με ιατρικά, χειρουργικά ή άλλα μέσα) και άλλων εκφράσεων φύλου, συμπεριλαμβανομένης της ένδυσης, της ομιλίας και των τρόπων.

Η ταυτότητα φύλου κάποιων ατόμων δεν εμπίπτει στο έμφυλο δίπολο και στα σχετικά στερεότυπα.

Γεννητικά όργανα

Τα σεξουαλικά όργανα ενός ατόμου

Γονάδες

Όρχις, ωοθήκη ή ωοθηκόρχις

Ερμαφρόδιτο

Παρωχημένος όρος, που χρησιμοποιείται συχνά για να περιγράψει τους ίντερσεξ ανθρώπους. Σήμερα θεωρείται γενικά υποτιμητικός και κακοποιητικός.

Ίντερσεξ (Intersex)

Διεθνής όρος που σχετίζεται με μια σειρά από φυσικά χαρακτηριστικά ή παραλλαγές που βρίσκονται ανάμεσα στα ιδανικά στερεοτυπικά άκρα του αρσενικού και του θηλυκού. Οι ίντερσεξ άνθρωποι γεννιούνται με σωματικά, ορμονικά ή γενετικά χαρακτηριστικά που δεν είναι ούτε εξολοκλήρου θηλυκά ούτε εξολοκλήρου αρσενικά ή είναι ένας συνδυασμός αρσενικού και θηλυκού ή δεν είναι ούτε θηλυκά ούτε αρσενικά. Υπάρχουν πολλές μορφές ίντερσεξ (ή διαφυλικές παραλλαγές): πρόκειται για ένα φάσμα ή έναν όρο-ομπρέλα και όχι για μια ενιαία κατηγορία.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι ίντερσεξ ακτιβιστές συχνά προτιμούν να χρησιμοποιούν τον όρο «χαρακτηριστικά φύλου» (για παράδειγμα, όταν μιλάμε για πεδία προστασί-

ας από τις διακρίσεις). Δεν υπάρχει μία αμετάβλητη κατάσταση που να ονομάζεται «κατάσταση ίντερσεξ», οπότε η χρήση του όρου «χαρακτηριστικά φύλου» αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι το να είσαι ίντερσεξ είναι ένα σωματικό βίωμα και μόνο ένα κομμάτι της ταυτότητας ενός ατόμου.

ΛΟΑΤΚΙ

Αρκτικόλεξο των λέξεων Λεσβίες, Ομοφυλόφιλοι, Αμφιφυλόφιλα, Τρανς (διεμφυλικά), Κου-ϊρ (φυλοδιαφορετικά) και Ίντερσεξ (διαφυλικά).

Μη δυαδικό

Όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα άτομα των οποίων η ταυτότητα φύλου βρίσκεται έξω από ή ανάμεσα στις παραδοσιακές κατηγορίες αρσενικού και θηλυκού.

Βιολογικό Φύλο

Ο συνδυασμός των σωματικών χαρακτηριστικών ενός ατόμου, που συμπεριλαμβάνει: τα χρωμοσώματα, τις ορμόνες, τα εσωτερικά και εξωτερικά αναπαραγωγικά όργανα και τα δευτερογενή χαρακτηριστικά φύλου. Στις περισσότερες χώρες εξακολουθεί να περιορίζεται στο δίπολο θηλυκό-αρσενικό, το οποίο μπορεί να αποκλείει τους ίντερσεξ ανθρώπους.

Χαρακτηριστικά φύλου/Παραλλαγές χαρακτηριστικών φύλου

Τα χαρακτηριστικά φύλου είναι ένας όρος που αναφέρεται στα πρωτογενή χαρακτηριστικά του βιολογικού φύλου ενός ατόμου, όπως: χρωμοσώματα, ανατομία, ορμονικό προφίλ και αναπαραγωγικά όργανα, ή στα δευτερογενή χαρακτηριστικά φύλου, που γίνονται εμφανή κατά την εφηβεία, όπως τα στήθη, η τριχοφυΐα του προσώπου και της ήβης, το μήλο του Αδάμ, η μυϊκή μάζα, το ανάστημα και η κατανομή του λίπους.

Ο όρος «παραλλαγές (ή ποικιλομορφία) χαρακτηριστικών φύλου», επομένως, θεωρείται από πολλούς ακτιβιστές ως πιο ακριβής από τον όρο «ίντερσεξ κατάσταση» («intersex status», διαφυλικότητα), καθώς αναφέρεται σε ένα φάσμα πιθανών χαρακτηριστικών και όχι σε μια ενιαία, ομοιογενή κατάσταση ή εμπειρία του ίντερσεξ βιώματος.

Σεξουαλικός προσανατολισμός

Αναφέρεται στην ικανότητα κάθε ατόμου για βαθιά στοργή, συναισθηματική και σεξουαλική έλξη και για διαπροσωπικές ερωτικές και σεξουαλικές σχέσεις με άτομα διαφορετικού ή του ίδιου φύλου ή περισσότερων του ενός φύλου.

Τρανς (διεμφυλικά άτομα, trans)

Είναι ένας συμπεριληπτικός όρος-ομπρέλα, που αναφέρεται σε άτομα των οποίων η ταυτότητα φύλου ή και η έκφραση φύλου διαφέρει από το βιολογικό/κοινωνικό φύλο που τους αποδόθηκε στη γέννηση.

Μπορεί να περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται σε: άτομα που αυτοπροσδιορίζονται ως τρανσέξουαλ, τρανστζέντερ, παρενδυτικά (transvestite/cross-dressing), ανδρόγυνα, polygender, genderqueer, agender, gender variant (φυλοδιαφορετικά), gender non-conforming (μη συμμορφούμενα με το φύλο) ή με οποιαδήποτε άλλη ταυτότητα ή και έκφραση φύλου, που δεν πληροί τις κοινωνικές και πολιτισμικές προσδοκίες για την ταυτότητα φύλου.

Οι ίντερσεξ άνθρωποι μπορεί να αυτοπροσδιορίζονται ως τρανς, αλλά δεν είναι απαραίτητα τρανς επειδή απλά απορρίπτουν το φύλο που τους αποδόθηκε στη γέννηση.

Πολλοί από τους παραπάνω ορισμούς παραχωρήθηκαν ευγενικά από το διαδικτυακό λεξικό της ILGA Europe.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι και πηγές

Ευρωπαϊκές Οργανώσεις Intersex

OII Europe
www.oiiEurope.org
www.intervisibility.eu

Young & Intersex
www.facebook.com/Youngandintersex

Ευρωπαϊκές ΛΟΑΤΚΙ οργανώσεις

IGLYO
www.iglyo.com

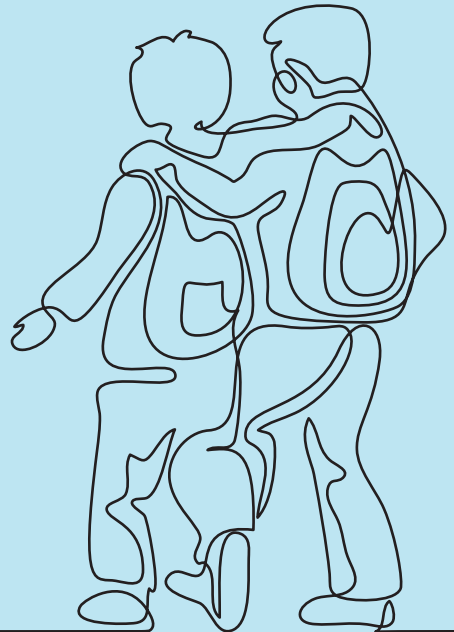
ILGA Europe
www.ilga-europe.org

Transgender Europe (TGEU)
www.tgeu.org

Ευρωπαϊκές οργανώσεις γονέων

EPA
www.euparents.eu

European Association for Children in Hospital
www.each-for-sick-children.org

Πληροφορίες για τις οργανώσεις IGLYO, OII Europe & EPA

IGLYO

www.iglyo.com

IGLYO – Η International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer & Intersex (LGBTQI) Youth & Student Organisation (διεθνής οργάνωση για λεσβίες, ομοφυλόφιλους, αμφιφυλόφιλα, τρανστζέντερ, κουϊρ & ίντερσεξ (ΛΟΑΤΚΙ) άτομα νεολαίας και μαθητικού πληθυσμού) είναι το μεγαλύτερο ΛΟΑΤΚΙ δίκτυο νεολαίας και σπουδαστών στον κόσμο, με πάνω από 90 οργανώσεις-μέλη, σε πάνω από 40 ευρωπαϊκές χώρες.

Οι στόχοι της IGLYO είναι:

- η δημιουργία νέων ακτιβιστών
- η αύξηση της ορατότητας και η έμφαση στην ποικιλομορφία των ταυτοτήτων των νέων ΛΟΑΤΚΙ ατόμων
- η δημιουργία ασφαλούς και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης για όλους
- η ανάπτυξη και διατήρηση ενός αφοσιωμένου και συνδεδεμένου δικτύου οργανώσεων-μελών

Η IGLYO επιτυγχάνει αυτούς τους στόχους μέσω ενός εκτεταμένου προγράμματος διεθνών εκπαιδύσεων και εκδηλώσεων, διαδικτυακής κατάρτισης, εκπροσώπησης και συμμετοχής νέων, ψηφιακής αφήγησης και εκστρατειών ευαισθητοποίησης και του προγράμματος συμπεριληπτικής εκπαίδευσης για την ενσωμάτωση των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων.

Η IGLYO aisbl είναι εγγεγραμμένη ως μη κυβερνητική οργάνωση στο Βέλγιο (αριθμός μητρώου: 808808665).

OII Europe

www.oii europe.org

Η OII Europe (Organisation Intersex International Europe) είναι η οργάνωση-ομπρέλα των ευρωπαϊκών οργανώσεων για τα ίντερσεξ άτομα που έχουν στη βάση τους τα ανθρώπινα δικαιώματα, με οργανώσεις-μέλη σε όλες τις περιοχές του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η OII Europe ιδρύθηκε την Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 10 Δεκεμβρίου, στη διάρκεια του Second Intersex Forum, στη Στοκχόλμη, το 2012.

Η OII Europe είναι μία αυτόνομη οργάνωση συνδεδεμένη με την OII (Organisation Internationale des Intersexués), ένα αποκεντρωμένο παγκόσμιο δίκτυο ίντερσεξ οργανώσεων, το οποίο ιδρύθηκε το 2003 και λειτουργεί από τότε μέσω των εθνικών της ομάδων σε κάθε περιοχή του κόσμου.

Οι στόχοι της OII Europe είναι:

- η πλήρης εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της σωματικής ακεραιότητας και του αυτοπροσδιορισμού για τους ίντερσεξ (διαφυλικούς) ανθρώπους
- η νομική απαγόρευση της μη συναινετικής ιατρικής και ψυχολογικής αγωγής: γιατροί ή άλλοι επαγγελματίες δεν πρέπει να διεξάγουν καμία αγωγή με σκοπό την τροποποίηση των χαρακτηριστικών φύλου που μπορεί να αναβληθεί έως ότου το άτομο να μπορεί να δώσει την ενημερωμένη του συναίνεση
- η προώθηση της αυτεπίγνωσης, της ορατότητας και της αναγνώρισης των ίντερσεξ ανθρώπων
- η πλήρης προστασία από τις διακρίσεις και η υιοθέτηση των χαρακτηριστικών φύλου ως βάσης προστασίας κατά των διακρίσεων
- η εκπαίδευση της κοινωνίας για τα ίντερσεξ ζητήματα από τη σκοπιά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

EPA

www.euparents.eu

Η EPA συγκεντρώνει τις ενώσεις γονέων της Ευρώπης, που όλες μαζί εκπροσωπούν περισσότερους από 150 εκατομμύρια γονείς. Η EPA συνεργάζεται τόσο για την εκπροσώπηση των γονέων όσο και για την παροχή στους γονείς μιας ισχυρής φωνής στη δημιουργία εκπαιδευτικών πολιτικών και αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στον τομέα της εκπαίδευσης, η EPA στοχεύει στην προώθηση της ενεργούς συμμετοχής των γονέων και στην αναγνώριση της κεντρικής τους θέσης ως κύριων υπευθύνων για την εκπαίδευση των παιδιών τους.

Η EPA στηρίζει τη συμμετοχή και τη συνεργασία των γονέων σε πολλές πτυχές της εκπαίδευσης με:

- Τη συγκέντρωση και διάδοση πληροφοριών μέσω των εκδόσεων της EPA, που συμπεριλαμβάνουν ενημερωτικά δελτία, πρακτικά σεμιναρίων, τον ιστότοπο της EPA, φόρουμ συζητήσεων.
- Την έμφαση στην καινοτομία στην εκπαιδευτική σύμπραξη και τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με ενδιαφέρουσες και καινοτόμες εκπαιδευτικές πρακτικές.
- Την προώθηση της συνεχιζόμενης στήριξης και κατάρτισης των γονέων.
- Την υποστήριξη της έρευνας σε όλους τους τομείς που σχετίζονται με τη συμμετοχή των γονέων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.
- Τη συνεργασία με διάφορους εταίρους στον ευρύ τομέα της εκπαίδευσης.

Η μετάφραση εκδόθηκε από την

Η πρωτότυπη Αγγλική έκδοση χρηματοδοτήθηκε από

την Κυβέρνηση
της Ολλανδίας

Ο παρών οδηγός δημιουργήθηκε με την οικονομική υποστήριξη του ολλανδικού Υπουργείου Παιδείας Πολιτισμού & Επιστήμης και του προγράμματος Rights Equality and Citizenship (REC) 2014-2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα περιεχόμενα της παρούσας έκδοσης αποτελούν ευθύνη της IGLYO, της OII Europe & της EPA και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζουν τις απόψεις του ολλανδικού Υπουργείου ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.